

YHTEISÖLLISYYS TALOYHTIÖN VOIMAVARANA

Elisa Prepula

Opinnäytetyö, syksy 2010

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Diak Itä, Pieksämäki

Sosiaalialan koulutusohjelma

Sosionomi (AMK)

TIIVISTELMÄ

Prepula, Elisa. Yhteisöllisyys taloyhtiön voimavarana. Pieksämäki syksy 2010, 53 sivua, 1 liite. Diakonia-ammattikorkeakoulu, Diak Itä Pieksämäki. Sosiaalialan koulutusohjelma, sosionomi (AMK)

Tämä opinnäytetyö tarkastelee yhteisöllisyyttä kerrostalossa, joka sijaitsee lähiössä Helsingin Laajasalossa. Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, miten yhteisöllisyys ilmenee 1970-luvulla rakennetussa taloyhtiössä sekä millaiseksi yhteisöllisyyden merkitys koetaan tässä taloyhtiössä.

Teoreettisessa pohdiskelussa yhteisöllisyyteen liittyy läheisesti sosiaalinen pääoma, joka kasvaa yhteisöllisyyden voimistuessa.

Tutkimus oli kvalitatiivinen, ja metodina käytettiin narratiivista aineistonkeruun menetelmää. Tutkimuksen aineisto koostui yhdeksän Asunto Oy Yliskyläntie 7:n asukkaan kirjoittamasta tarinasta. Tarinoista etsittiin yhteisöllisiä sekä yleistettävissä olevia piirteitä.

Tutkimuksen tuloksena oli, että yhteisöllisyyttä on löytynyt taloyhtiössä niin 1970-luvulla kuin 2000-luvullakin. Yhteisöllisyys nostettiin esille monessa kirjoituksessa. Yhteisöllisyyden keskus on viihtyisä piha, jota eniten käyttävät lapsiperheet ja vanhuksset. Yhteisöllisyys ilmenee naapuriapuna, yhteistoimintana, luottamuksena ja mehenkenä. Lapset olivat avainasemassa toisiin asukkaisiin tutustuttaessa. Yhteisöllisyyttä ei pidetty itsestäänselvytenä, ja sen merkitys turvana ja voimavarana on aineiston analysoinnin mukaan kiistaton. Yhteisöllisyys ei kasva itsestään vaan vuorovaikutuksen avulla. Myös vapaaehtoisuus ja yksityisyys nostettiin esille osana yhteisöllisyyttä. Tulokset vahvistivat aiempia tutkimuksia aiheesta.

Yhteistoiminnalla on tilausta kerrostaloyhteisössä - se on voimavara, jota kannattaa vaalia. Asuinyhteisöjä suunnitteleville ja lähiötyötä tekeville tämä opinnäytetyö voi antaa esimerkkejä hyvän asuinympäristön ja viihtyvyyden luomiseen ja ylläpitämiseen.

Avainsanat: yhteisöllisyys, sosiaalinen pääoma, yhteisö, lähiö, kerrostalo, kvalitatiivinen tutkimus, narratiivinen aineistonkeruu menetelmä

ABSTRACT

Prepula , Elisa.

Communality as a resource in an apartment house company.

53 p., 1 appendice. Language: Finnish. Pieksämäki, Fall 2010.

Diakonia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services.

Degree: Bachelor of Social Services.

This thesis is a survey on communality in an apartment building situated in the Laajasalo suburb of Helsinki. The aim of the thesis was to establish what type of communality exists in an apartment house company built in the 1970's and how the importance of communality is perceived in this apartment house company.

Reflecting on theory, communality is bound up to social capital, which grows as communality strengthens.

The study was qualitative and the method for collecting data was the narrative method. The material for the study consisted of nine stories written by inhabitants at apartment house company As Oy Yliskyläntie 7. Communal aspects and features that can be generalized were looked for in the stories.

The results of the study show that there has been communality at the apartment house company in the 1970's as well as during the 2000's. The issue of communality was raised in many of the writings.

The centre of communality is the homely yard that is mostly used by families with children and the elderly. Communality appears in helping the neighbours, co-operation, trust and the "we-spirit". Children are in a key position when getting to know other inhabitants. Communality was not taken for granted and the meaning of communality as a means of security and resource is undeniable according to the analysis of the data. Communality does not grow on its own but through interaction. Also work on voluntary basis and privacy were considered a part of communality. The results support earlier research on this issue.

There is a definite demand for co-operation in an apartment community – it is a resource that deserves to be cherished. This thesis might give designers of residential communities and people who work with suburban issues functional examples on how to create and tend to a good and entertaining living environment.

Key terms: Communality, social capital, community, suburb, apartment building, qualitative study, narrative method of data collection

SISÄLTÖ

1 YHTEISÖLLISYYDESTÄ ARJEN VOIMAA.....	6
2 YHTEISÖLLISYYS JA SOSIAALINEN PÄÄOMA	8
2.1 Yhteisöllisyyden määrittelyä ja jaottelua	8
2.2 Onnistunut, positiivinen yhteisöllisyys ja kielteinen yhteisöllisyys.....	9
2.3 Yhteisöllisyyden vastakohtana yksilöllisyys vai yksilö osana yhteisöllisyyttä?..	10
2.4. Sosiaalinen pääoma – yhteisöllisyyden tärkein tuotos	11
2.5 Sosiaalisen pääoman määritelmiä	11
3 YHTEISÖ.....	13
3.1 Yhteisöjä ennen ja nyt	13
3.2 Erilaisia yhteisöjä	14
3.3 Sosiaalinen tuki ja kontrolli yhteisössä	14
4 ASUINYMPÄRISTÖN MERKITYS HYVINVOINNILLE.....	15
4.1 Asuinympäristö	15
4.2 Lähiö asuinpaikkana.....	16
4.3 Naapurit kerrostalossa	18
5 TUTKIMUSKOHTTEEN KUVAUS.....	20
5.1 Laajasalo.....	20
5.2 Yliskylä	21
5.3 Asunto Oy Yliskyläntie 7	21
6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	24
6.1 Tutkimusongelmat, tavoitteet ja kohderyhmä	24
6.2 Tutkimusmenetelmät	25
6.2.1 Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus	25
6.2.2 Narratiivinen aineistonkeruu menetelmä.....	26
6.3 Aineiston keruu	27
6.4 Tutkimusaineiston Analysointi.....	28

7 TUTKIMUSTULOKSET	30
7.1 Asuinympäristön merkitys Yliskyläntie 7 asukkaille.....	30
7.1.1 Fyysinen ympäristö: Piha	30
7.1.2 Lasten ja vanhusten kohtaamispaikka	32
7.2 Sosiaalinen vuorovaikutus.....	33
7.2.1 Sosiaalinen ympäristö.....	33
7.2.2 Naapurit ja naapuriapu.....	36
7.2.3 Yhteisöllisyys ja yhteistoiminta.....	38
7.3 Turvallisuus ja luottamus	42
8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTAA	43
8.1 Johtopäätökset ja pohdintaa tutkimustuloksista	43
8.2 Kehittämisideoita.....	46
8.3 Jatkotutkimusaiheita	46
8.4 Pohdintaa omasta prosessista	47
LÄHTEET	50
LIITE 1:.....	53

1 YHTEISÖLLISYYDESTÄ ARJEN VOIMAA

Lähiyhteisöt ja paikalliset verkostot voivat olla hyvin merkityksellisiä sosiaalisen tuen tarjoajia ja ne voivat suojata ulkoisilta poikkeusoloilta tai yhteisöä uhkaavilta sosiaalisilta shokeilta. Ympäristöt, jotka koetaan leppoisiksi ja elvyttäviksi, joissa voi itse määrittellä tekemisiään ja joissa on luova suhde elinympäristöön, tukevat yksilöllistä ja yhteisöllistä arjen – ja elämänhallintaa. (Helsingin Yliopisto 2010.)

Tänä päivänä puhutaan paljon ihmisten yksinäisyydestä, mielenterveysongelmista ja sosiaalisesta syrjäytymisestä. Hyvällä tukiverkostolla ja viihtyisällä asuinympäristöllä on positiivinen vaikutus yksilön hyvinvointiin. Lasten hyvinvointiin vaikuttavat vanhempien jaksaminen ja olemassa olevat tukiverkostot. Hyvän elämän voimavarana voi olla yhteisöllisyys. Yhteisöllisyys ei ole vain ottamista tai antamista, vaan vuorovaikutuslistaa toimintaa jota ohjaa aineeton etu. Se, että kokee olevansa osa jotakin ryhmää, voi olla antoisaa.

Yhteisöllisyys voi parhaimmillaan olla suuri tukipilari ja tuoda turvaa. Monia ongelmia voidaan ehkäistä varhaisella puuttumisella, ja tiedostettu pyrkimys yhteiseen hyvään voi olla avain rikkaampaan elämään ja asumisviihtyvyyteen.

Olen lähtenyt mieli avoinna tutkimaan, millaista on elää kerrostalossa, 1970-luvulla rakennetussa lähiössä? Tuntevatko asukkaat yhteisöllisyyttä, joka alkaa olla katoava kansanperinne? Asun itse kyseisessä taloyhtiössä, josta on lähtöisin mielenkiintoni tähän aiheeseen. Opinnäyteyö on tehty Asunto Oy Yliskyläntie 7:n kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta, heidän suostumuksellaan ja suosituksesta.

Lähiöistä on usein kirjoitettu niiden ongelmia ruotien ja asukkaiden viihtyvyyttä ja alueellisia ongelmia on pyritty poistamaan yhteisöllisin keinoin viranomaislähtöisesti. Mielestäni vähän on tutkittu asuinyhteisöjä, joissa selvästi on yhteisöllisyyttä, jota kukaan viranomainen ei ole ollut luomassa ns. ylhäältä alaspäin, vaan se on lähtöisin asukkaiden omasta aktiivisuudesta ja halusta. Usein viranomaislähtöisissä hankkeissa on puututtu olemassa oleviin ongelmiin, mutta kuinka tärkeää olisivat ennakoivat toimenpiteet?

Tutkimusongelmat, joita lähdin selvittämään, ovat miten yhteisöllisyys ilmenee ja millaiseksi yhteisöllisyyden merkitys koetaan 1970-luvulla rakennetussa taloyhtiössä? Pu-reudun asukkaiden maailmaan heidän omien kokemustensa, kirjoitettujen kertomusten-sa kautta. Tarinoista saadut subjektiiviset tiedot on käsitelty tässä opinnäytetyössä.

Tutkimuksesta saatavat tulokset antavat Yliskyläntie 7:n taloyhtiölle mielikuvaa asuk-kaiden asumisviihtyvyydestä ja viitteitä siitä, millaiset toiminnot sitä tukevat. Opinnäy-tetyön tuloksia voi käyttää myös tulevassa taloyhtiön historiikissa.

Toivon tämän opinnäytetyön auttavan viihtyvyysohjelmien kanssa painivia taloyhtiöitä, asukkaita ja viranomaisia, jotka haluavat parantaa asuinviihtyvyyttä. Tekojen ei tarvitse olla suuria eikä kaikkien tarvitse olla aktiivisia. Yhdessä on hyvä tehdä, välittää toisista ja ympäristöstä, jossa asumme. Kaikkeen toimintaan ei tarvitse panostaa suuria talou-dellisia resursseja, vaan riittää, kun satsaa hitusen omasta ajastaan ja persoonastaan. Tästä työstä lukija saattaa löytää samankaltaisuuksia omaan asuinympäristöönsä ja tode-ta, että yhteisöllisyyttä löytyy omastakin asuinlähiöstä.

2 YHTEISÖLLISYYS JA SOSIAALINEN PÄÄOMA

Hyvään asumisviihtyvyyteen liittyy läheisesti yhteisöllisyys. Seuraavissa luvuissa tarkastellaan yhteisöllisyyden ja sosiaalisen pääoman käsitteitä, sillä ne ovat läheisesti yhteydessä toisiinsa. Yhteisöllisyyden lisääntyessä myös sosiaalinen pääoma kasvaa.

Yhteisöllisyys voi parhaassa tapauksessa parantaa elämänlaatua tuntuvasti, kohottaa itsetuntoa ja tuoda monia hyviä elementtejä elämään. Joskus yhteisöllisyys voi myös olla kielteistä ja kuluttavaa. Yhteisöllisyys ei poissulje yksilöllisyyttä, vaan erilaiset persoonat nähdään rikkautena.

2.1 Yhteisöllisyyden määrittelyä ja jaottelua

Yhteisöön ja yhteisöllisyyteen liitetään positiivisia mielikuvia, sosiaalisia odotuksia ja ne ovat käsitteinä ajankohtaisia (Paasivaara & Nikkilä 2010, 9). Yhteisöllisyys perustuu löyhien siteiden verkostoihin, jonka punainen lanka on luottamus (Hyypä 2002, 184). Löyhät siteet ovat vapaa-ehtoisia ja ei-holhottuja kuten vapaaehtoisjärjestöt. Niiden verkostorakenne heijastuu hyvinvointiin ja terveyteen. Yhteistoiminnasta ja luottamuksesta saatu henkinen hyöty näkyy pidempänä ja laadukkaampana elämänä. (Hyypä 2000, 90.)

Tapaninen nostaa luottamuksen lisäksi muitakin asioita yhteisöllisyyden rakentamiseksi. Yhteisöllisyys rakentuu yhteisistä kokemuksista, me-hengestä, avoimesta ja rakentavasta viestinnästä, luottamuksesta, vastavuoroisuudesta, kumppanuudesta ja oman tiedon ja osaamisen jakamisesta muille (Tapaninen ym. 2002, 195). Vastavuoroisuutta pidetään yhteisöllisyyden ydinkäsitteenä. Yhteisöllisyyden eteen tulee tehdä työtä, sillä itsestään se ei synny. Yhteisöllisyyden tunteeseen ei myöskään voida ketään pakottaa ja se pohjautuu yksilöiden vapaaehtoisuuteen (Paasivaara & Nikkilä 2010, 13).

Euroopan unionissa ja kansallisella tasolla yhteisöllisyys käsitetään resurssina, etuna kilpailussa ja luonnollisesti myös voimavarana (Roivainen, Nylund, Korkiamäki, Raitakari 2008, 10). Sosiaalinen tuki ja kontrolli liittyvät yhteisöllisyyteen ja ne voivat olla

samalla toisiaan tukevia elementtejä ja tuoda turvaa asukkaansa elämään (Heikkilä 2002, 27).

Yhteisöllisyys voidaan jaotella kolmeen osaan, joihin kuuluvat ”sosiaaliset verkostot, alueelliset sosiaaliset sidokset ja yhteisiin intresseihin perustuva yhteisöllisyys” (Tapaninen ym. 2002,73). Kerrostalossa syntynyt yhteisöllisyys rakentuu yhteisten intressien lähtökohdista (Hyyppä 2002, 186).

Yhteisöllisyyttä voidaan tarkastella laajasta makronäkökulmasta, jolloin tutkimuskohteenä on väestöalueen yhteisöllisyys. Tutkimuskohde voi olla esim. kylä tai kaupunginosa. Yhteisöllisyyttä on mahdollista tarkastella myös mikronäkökulmasta, jolloin tarkastelu tapahtuu yksilön näkökulmasta. (Paasivaara & Nikkilä 2010, 11–12.)

2.2 Onnistunut, positiivinen yhteisöllisyys ja kielteinen yhteisöllisyys

Onko mahdollista jakaa yhteisöllisyyden määritelmää positiiviseen ja negatiiviseen yhteisöllisyyteen? On, mutta jatkossa kirjoitan positiivisesta yhteisöllisyydestä vain sanalla yhteisöllisyys, sillä minusta perusolettamus yhteisöllisyydessä on myönteinen. Pyrkimys yhteisöissä on aina hyvään yhteisöllisyyteen. Tilaan jossa on hyvä olla.

Sari Vesikansan (2000) mukaan onnistunut yhteisöllisyys näkyy

- Yhteisöjen myönteisinä ominaisuuksina, jolloin yhteisöön kuulumisen ja siinä toimiminen on miellyttävää kaikille yhteisössä oleville
- Ihmisten myönteisinä vaikutuksina toisiinsa, joka luo turvallisuutta
- Yhteisön jäsenten uskalluksena kommunikoida rehellisesti, sekä uskalluksena ilmaista toiveitaan ja ottaa ongelmia esille
- Yhteisöön kuuluvien muutoshalukkuutena
- Mahdollisuutena ottaa osaa tapahtumiin
- Useiden jäsenten aktiivisuutena
- Henkilön oman äänen kuuluville saamisena
- Kaikkien jäsenten mahdollisuutena vaikuttaa

Paasivaara ja Nikkilä (2010, 28) toteavat, että kun yhteisöllisyyden perusrakenne on kunnossa, voidaan puhua yhteisöllisestä älykkyydestä. Yhteisöllinen älykkyys rakentuu tunneälystä ja sosiaalisesta älystä. Tunneälyllä yksilö tuntee itsensä ja osaa ilmaista tunteitaan, sosiaalisen älyn omaava osaa toimia vastavuoroisesti, ja hänellä on tilannetajua ja hyvät ihmissuhdetaidot. Kun tunnistaa omat ja toisten tunteet, on perusta yhteisölliselle älykkyydelle luotu.

Vaikka perusolettamus on, että yhteisöllisyys on hyvää ja arvokasta, se voi joskus olla kielteistäkin. Joku saattaa tuntea olonsa tukalaksi muiden yhteisön jäsenten joukossa, kokea painostusta tai mitätöintiä. Yhteisö voi myös vaatia jäseneltään asioita, joita hän ei arvosta, tai yhteisö saattaa ruokkia toinen toisensa negatiivisuutta. Joka tapauksessa tällainen yhteisöllisyys vaikuttaa ahdistavalta. Joskus henkilöt voivat olla liian samanmielisiä ja luopuvat omasta identiteetistään ryhmän hyväksi (Paasivaara & Nikkilä 2010, 49).

2.3 Yhteisöllisyyden vastakohtana yksilöllisyys vai yksilö osana yhteisöllisyyttä?

Maapallon väestöstä enemmistö elää yhteisöllisissä kulttuureissa. Perheen, suvun tai organisaation tarpeet ovat aina etusijalla yksilön etuihin nähden. Kollektiivisessä kulttuurissa pyritään harmoniaan ja varotaan ristiriitoja. Kuitenkin osassa Eurooppaa, kuten Suomessa ja muissa Pohjoismaissa yksilön etu menee usein yhteisön edun edelle. Samoin on Pohjois-Amerikassa ja anglosaksisissa maissa. (Opetushallitus i.a.) Suomessa eletään suhteellisen yksilöllisyyttä korostavassa kulttuurissa.

Nykyinen elämä suosii yksilöllisiä valintoja ja riippumattomuutta toisista. Yksilöllisyys ja yhteisöön kuuluminen ei aina ole ristiriidatonta. Kuitenkin yksilöt tarvitsevat yhteisöä enemmän kuin yhteisöt yksilöä. Yksilön hyvinvointi voi korreloida johonkin yhteisöön. Yhteisön jäsenenä oleminen ei tarkoita yksityisyyden tai yksilöllisten valintojen menettämistä. (Tapaninen ym. 2002, 73.)

Yhteisöllisyys tukee yksilöllisyyttä ja päinvastoin. Ilman yksilöitä ei kuitenkaan olisi yhteisöjä ja yhteisöllisyyttä. Hyvä yhteisö tukee jokaisen erilaisuutta ja yksilöllisyyttä, jolla yhteisöä voidaan rakentaa (Paasivaara & Nikkilä 2010, 37).

2.4. Sosiaalinen pääoma – yhteisöllisyyden tärkein tuotos

Sosiaalisesta pääomasta on alettu Suomessa keskustelemaan vasta 1990 – 2000-lukujen taitteessa. Tällöin huomattiin, että sen lisäksi että tutkitaan yhteiskunnan hyvinvointia ja taloudellista tilannetta tulee huomioida myös sosiaalinen ulottuvuus. Yhteisöllisyyttä on kutsuttu sosiaalisesti pääomaksi jo 1900-luvun alussa, jolloin se yhdistettiin koulumesteytykseen. ”Sosiaalisella pääomalla viitataan yleensä sosiaalisen rakenteen tiettyihin ulottuvuuksiin kuten sosiaalisiin verkostoihin, normeihin ja luottamukseen”. (Ruuskanen 2001).

Amerikkalaisen politiikan tutkija Robert D. Putnamin mukaan L. J. Hanifan on ollut ensimmäinen henkilö, joka herätti henkiin idean sosiaalisesta pääomasta vuonna 1916. Käsitteellä hän tarkoitti hyvää tahtoa, toveruutta, sympatiaa ja kanssakäymistä niiden ihmisten välillä jotka kuuluvat samaan yhteisöön. (Putnam 2000, 19.)

2.5 Sosiaalisen pääoman määritelmiä

Teoksessa Sosiaalinen pääoma Suomessa viitataan Halpernin (2005) teokseen, jonka mukaan sosiaaliselle pääomalle ei ole tarkkaan määriteltyä käsitettä siitä, mitä se tarkoittaa. Yleisesti kuitenkin se liitetään sosiaalisiin verkostoihin, vasta-vuoroisuuteen ja luottamukseen. Monet teoreetikot katsovat sosiaalisen pääoman ja yhteisöllisyyden toisistaan erottamattomiksi. (Iisakka & Alanen 2006, 8.)

Puhuttaessa sosiaalisesta pääomasta, siihen yhdistetään usein kolmen henkilön nimet; Pierre Bourdieu, James Coleman, Robert D. Putnam. Määritelmien selvin ero siinä, nähdäänkö sosiaalinen pääoma yksilön vai yhteisön ominaisuutena.

Bourdieuun mukaan sosiaalinen pääoma on olemassa olevien ja mahdollisten resurssien summa, joka yksilöllä tai yhteisöllä on käytössään. Hänen mukaansa sosiaalinen pääoma on väline omien asemien parantamiseksi, ja sen tuomat hyödyt jakautuvat eriarvoisesti. (Iisakka & Alanen 2006, 9.)

James Colemanin(1988) mielestä sosiaalista pääomaa voi olla yksityisten ihmisten tai organisaatioiden verkostoissa. Hänen mukaansa sosiaalinen pääoma on tuottava resurssi sosiaalisissa rakenteissa, jonka tehtävänä on tarkoituksellisen toiminnan edesauttaminen sosiaalisissa rakenteissa; Vastavuoroisuus ja luottamus, informaation kanavat ja kulku, normit ja sanktiot. (Coleman 1988, Iisakan ja Alasen 2006, 8 mukaan.)

Robert D. Putnam näkee sosiaalisen pääoman yksilön ja yhteisön ominaisuutena. Ihmisten välinen luottamus, vastavuoroiset verkostot ja luottamus sisältyvät sosiaalisen pääoman käsitteeseen. (Putnam 2000, 19.) Hänen mukaansa sosiaalinen pääoma kasvavaa käytössä ja vastaavasti vähenee käyttämättömänä. Sosiaalisella pääomalla on yhteisöille ja yhteiskunnalle suotuista vaikutus eikä sosiaalinen pääoma ole kenenkään yksityisomaisuutta. (Putnam 1993, Iisakan & Alasen 2006, 8, mukaan.)

Markku T. Hyypä viittaa kirjassaan Elivoimaa yhteisöstä filosofi Raimo Tuomelaan, jonka mukaan Sosiaalinen pääoma perustuu me-henkeen sekä luottamukseen, ja yhteishengen tunne on yhteisön tärkein ominaisuus (Hyypä 2002, 27).

Markku T. Hyypän mielestä sosiaalinen pääoma ja yhteisöllisyys ovat sama asia. Sosiaalinen pääoma suojaa lasta vauvaiästä aikuisuuteen, ja siihen liittyvä tärkeä tekijä on luottamus. Myös kulttuuriympäristöllä on lasta suojaava vaikutus. Hyypä olettaa, että varhaislapsuuden ihmissuhteet ja sosiaalinen pääoma ohjaavat lapsen kasvua yhteisön kaltaiseksi. (Hyypä 2002, 161.) Paasivaara ja Nikkilä (2010, 38) ovat sitä mieltä, että sosiaalinen pääoma syntyy yhteisön jäsenten ja yhteisöllisyyden vuorovaikutuksesta.

Itse lähdän tässä tutkimuksessa siitä lähtökohdasta, että sosiaalista pääomaa syntyy, kun yhteisön jäsenet ovat vuorovaikutuksessa toistensa kanssa. Yhteisöllisyyden kasvaessa sosiaalinen pääoma lisääntyy, kuten Putman on todennut ja vastaavasti se vähenee yhteisöllisyyden heikentyessä. Luottamus on sosiaalisen pääoman kantava voima. Sosiaalista pääomaa on ulkopuolisen vaikea havaita, sen voi tuntea yhteisöön kuuluva jäsen.

3 YHTEISÖ

Yhteisö luo positiivista kanssakäymistä erilaisten ihmisten välillä ikään tai sukupuoleen katsomatta, ja se mahdollistaa sekä suoranaisen avun että tuen saamisen ja antamisen, niin fyysisten kuin henkisten voimavarojen saralla.

Ihmisen perustarpeena pidetään johonkin yhteisöön kiinnittymistä (Roivainen ym. 2008, 173). Ensisijainen yhteisö on aina ollut perhe, - myös suku, heimo, etninen yhteisö tai kollektiivinen työyhteisö voi toimia perheen kaltaisena yhteisönä, jossa jäsenet hyväksyvät yhteiset arvot ja normit. (Paasivaara & Nikkilä 2010, 12.)

Alueellinen yhteisö luo parhaimmillaan viihtyvyyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia kaikikäisille henkilöille (Tapaninen ym. 2002, 77). Ne vastaavat kollektiivisiin tarpeisiin ja niissä toimivat omat säännöt (Paasivaara & Nikkinen 2010, 12).

3.1 Yhteisöjä ennen ja nyt

Esimodernit yhteisöt olivat yleensä koko elämän kestäviä liittoja ja niille oli ominaista, että ne olivat pysyviä niin ajallisesti kuin paikallisestikin. Suomessa 1800-luvulla väestöstä suurin osa asui maaseudulla, ja liikkuminen paikkakunnalta toiselle oli vähäistä. Länsisuomalaisten perhemuoto oli ydinperhe, joka käsitti vanhemmat ja lapset. Talkoot olivat välttämättömiä, jotta maataloustyöt tulivat tehtyä. Itä-suomessa sen sijaan perhemuoto oli laajempi, siihen kuuluivat useammat sukupolvet. Suurperheissä pärjättiin omillaan, eikä talkoille ollut tarvetta, koska työvoimaa oli omasta takaa. (Hyypä 2002, 96–97.)

Jälkimodernissa yhteisöllisyydessä kuvaavaa on se, että yhteisöihin kiinnittyminen on lyhykestoista ja niitä on useita eri tilanteissa. Tämän päivän yhteisöllisyydessä on tavallista, että siinä on elementtejä niin esi -kuin jälkimoderneista yhteisöistä. Liikkuminen yhteisöstä toiseen on monipuolista, sukkuloidaan mm. perheen, harrastusten, työn ja ystävien välillä. (Roivainen ym. 2008, 10.)

3.2 Erilaisia yhteisöjä

Käsitteenä yhteisö kuvaa ihanteellista asuinyhdyskuntaa asunto- ja yhdyskuntasuunnittelussa. Markku T. Hyypä viittaa Lapintien teoriaan, jossa ihanteellinen yhteisö on harmoninen ja pysyvä, jossa erilaiset ihmiset elävät keskenään sulassa sovussa. (Hyypä 2002, 193.) Yhteisöjä voidaan määrittää eri tavoin. Ne voidaan jakaa neljään alueeseen; alueellisiin ja sosiaalisen vuorovaikutuksen yksikköihin, sekä yhteisöihin, joissa koetaan yhteenkuuluvuutta ja / tai symbolista yhteisyyttä. Näitä ed. mainittuja yhdistää se, että yhteisön jäsenet jakavat jotakin yhteistä, tuntevat yhteenkuuluvuutta ja tekevät asioita yhdessä. (Tapaninen ym. 2002, 72–73.) Yhteishenki on mitä ilmeisimmin yhteisön tärkein ominaisuus (Hyypä 2002, 27). Eri yhteisöissä on eri määrä sosiaalista pääomaa jo alun alkaenkin, ja sillä on vaikutusta yhteisöön (Roivainen ym. 2008, 159).

Luonnolliset yhteisöt ovat omaehtoisia ja itseohjautuvia yhteisöjä, niihin eivät kuulu institutionaaliset rakenteet. Nämä yhteisöt kuuluvat ”ruohonjuuritason yhteisöllisyyteen”, mm. kerrostaloyhteisö on tällainen. Luonnollisille yhteisöille on tyypillistä, että ne syntyvät vuorovaikutuksessa ja siitä, että henkilö kuuluu olevansa osa yhteisöä. Yhteisö tai siihen kuulumattomuus luo yksilön asemaa niin yhteisön jäsenenä kuin laajemmalti yhteiskunnan kansalaisena. Yhteisössä vallitsevat arvot ja asenteet normeineen ja yhteenkuuluvaisuuksineen tuovat yksilölle arkea tukevaa energiaa: ne luovat yhteenkuuluvuutta ja näin ollen lisäävät myös yksilön sosiaalista pääomaa. Yhteisö voi toimia turvaverkkona ja apuna silloin, kun toinen sitä tarvitsee. (Roivainen ym. 2008, 15, 155–156.)

3.3 Sosiaalinen tuki ja kontrolli yhteisössä

Yhteisössä on mahdollista saada primaaria tukea, joka tapahtuu luonnollisesti ja solidarisesti, se perustuu tuttuuteen ja fyysiseen läheisyyteen (Heikkilä 2002, 27). Yhteisöt voivat myös olla ”tukahduttavia yhteenliittymiä”, joissa yksilö saatetaan sulkea pois ryhmästä, jollei tee tai toimi kuten hänen oletetaan tekevän. Valtaa saatetaan käyttää negatiivisena välineenä yksilöön yhteisön sisällä (Roivainen 2008, 15). Parhaimmillaan sosiaalinen kontrolli tukee yhteisön jäseniä sekä ennaltaehkäisee ja puuttuu epäedulliseen käytökseen ja toimintaan.

4 ASUINYMPÄRISTÖN MERKITYS HYVINVOINNILLE

Ei ole samantekevää millaisessa asuinympäristössä asumme. Toisten ihmisten tapaaminen, kokoontumiset ja kohtaamiset luonnistuvat, jos niille on tarjolla sopiva paikka. Viihtyisä ja turvallinen asuinympäristö luo puitteet hyvään elämään. (Tapaninen ym. 2002, 20.)

4.1 Asuinympäristö

Asuinympäristö voidaan jakaa fyysiseen ja sosiaaliseen asuinympäristöön. Fyysinen asuinympäristö sisältää asumisen puitteet; talon, pihan, kodin ja lähiön. Sosiaalinen ympäristö käsittää ne ihmiset, jotka kuuluvat fyysiseen ympäristöön. (Tapaninen ym. 2002, 28.)

Asuinympäristöä tarkasteltaessa voidaan erottaa erilaisia tekijöitä, sitä voidaan tutkia asuinalueena tai asuinrakennuksina. Sitä voidaan tarkastella laajempina kokonaisuutena taloudellisista, sosiaalisista ja väestöllisistä lähtökohdista. (Heikkilä 2002, 21.) Annikka Tapaninen ja Helinä Kotilainen toteavat kirjoituksessaan, että hyvässä ympäristössä fyysinen, sosiaalinen ja symbolinen ympäristö ovat tasapainossa keskenään (Tapaninen ym. 2002, 85). Fyysinen ympäristö luo puitteet sosiaaliselle vuorovaikutukselle. Lisäksi hyvällä ympäristöllä on hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä edistävä vaikutus, jolloin johonkin ryhmään kuuluminen on helppoa. (Tapaninen ym. 2002, 40.)

Hyvän sosiaalisen ympäristön ja terveyden välillä on havaittu olevan yhteys. Sosiaalisten verkostojen tärkeys, kontaktit ja yhteenkuuluvuuden tunne ovat tärkeitä fyysiselle ja psyykkiselle hyvinvoinnille (Sassi & Tarkkonen 2003, 34). ”Alueen sosiaaliset suhteet voidaan nähdä yhteisenä käsityksenä siitä, millaista elämä alueella on”, niin hyvät kuin huonot käsitykset asuinpaikasta siirtyvät sukupolvesta seuraavaan (Tapaninen ym. 2002, 77).

Stakesin tutkimuksessa kerrotaan Suomen Kuntaliiton tekemästä kuntalaistutkimuksesta, jonka mukaan Suomalaiset samaistuvat paljon / erittäin paljon Suomeen (81%) sekä lääneihin, kylään / kaupunginosaan ja asuinalueeseensa 40 %. Tutkimuksessa huomattiin, että kunnan tarjoamat palvelut korreloivat paikallisen samaistumisen kanssa ja mitä suurempaa samaistuminen on, sitä todennäköisimmin asukas jää alueelle. Eri tutkimuksilla on saatu ristiriitaisia tuloksia siitä, vaikuttaako alueella asumisen pituus asuinalueeseen kiinnittymiseen. Tutkimuksessa on todettu iällä olevan merkitystä asuinalueeseen kiinnittymiseen, vanhemmat henkilöt kiinnittyvät paikalliseen tasoon nuoria voimakkaammin. Koulutuksella ei ole havaittu olevan merkitystä alueelliseen kiinnittymiseen. Useasti muuttavien henkilöiden on todettu kiinnittyvän asuinalueeseensa muita löyhemmin. (Heikkilä 2002, 21–23.) Käsitteet asuinalueen viihtyvyydestä siirtyvät sukupolvesta toiseen (Tapaninen ym. 2002, 77).

4.2 Lähiö asuinpaikkana

Lähiö-sana herättää monenlaisia tunteita, se tuo muistoja, ihastuttaa ja vihastuttaa. Lähiöt ovat innoittaneet taiteilijoita; on tehty näytelmiä, elokuvia, runoja ja lauluja. Yli miljoona suomalaista asuu 1960–70 luvulla valmistuneissa lähiöissä. Yhteiskunnan teollistuesssa ja ihmisten virratessa maalta kaupunkeihin 600 000 asuntoa valmistettiin vauhdilla. (Salmela, Marja 2010, 29.)

Ensimmäinen lähiö rakennettiin Suomessa Espooseen, Tapiolaan jo 1950-luvulla, jolloin Suomessa rakennettiin toiminnallista tehokkuutta korostavia lähiöitä ns. metsäkaupunkilähiöiden sijaan. Ajatuksena oli, että asuminen olisi kaupunkielämistä hyvien kulkuyhteyksien päässä ja luonnon lähellä. Yritettiin yhdistää maalla elämisen ja kaupungin parhaat puolet. (Hankonen 1994, 19, 26.)

70-luvulla elementtirakenteisiin lähiöihin muutti paljon lapsiperheitä. Nykyään sanalla ”lähiö” on usein negatiivinen kaiku ja erilaisin toimenpitein on yritetty kohottaa alueiden imagoa ja viihtyvyyttä. Viranomaislähtöisesti on luotu erilaisia hankkeita, joissa on asukkaat otettu mukaan jo valmiiksi luotuun toimintaan.

Lähiötutkimuksia on tehty paljon asukkaiden viihtyvyyden ja sosiaalisen tukemisen näkökulmasta. Erilaisilla lähiöprojekteilla on ollut tarkoituksena yhteisöllisyyden tukeminen (Roivainen 2008, 127). Tulee myös huomioida, että lähiö-sanana negatiivisesta kaiusta huolimatta läheskään kaikilla alueilla ei esiinny ongelmia ja ihmiset saattavat olla hyvinkin kiintyneitä ja tyytyväisiä asuinpaikkaansa. Kaupunkien lähiöissä voi parhaimmillaan olla vahva yhteisöllisyyden henki, kuten maaseutujen asutuskeskittymissä. Niinpä kaupunkien lähiöitä voidaan myös kutsua kyliksi (Uusi Lahti 2010).

Sosiologi Matti Kortteinen on 1980-luvun alussa tehnyt lähiötutkimusta Vantaan Kaukialassa, kerrostaloyhteisössä, joka on rakennettu 1970-luvulla. Hän on ensisijaisesti tutkinut lähiöasukkaiden elämisen ongelmia elämäntapojen muutokseen liittyen. Kaukialassa asukkaat muuttivat alueelle, tutustuivat, solmivat ystävyssuhteita, perustivat huvitoimikunnan ja lenkkisaunan, järjestivät yhteisiä juhlia ja talkoita. Tällainen toiminta on ominaista uusille yhdyskunnille. Kaukialassa kuitenkin kaikki asukkaat eivät olleet innokkaita tutustumaan toisiinsa. Osallistujia yhteistoimintaan oli parhaimmillaan puolet asukkaista ja vähitellen osallistujamäärä laski 15 prosenttiin. Kortteinen kertoo, että tärkein ja elinvoimaisin yhteisö perustui lasten ympärille. Lapset yhdistivät asukkaita toisiinsa. (Kortteinen 1982, 65–75.)

Kahden vuoden päästä muutosta kerrostalon ilmapiiri oli laskenut selkeästi. Ilmapiirin muutos näkyi mm. keskinäisinä riitoina eikä kortteli enää ollut ”naapuruuteen perustuva sosiaalinen kokonaisuus”. Jäljelle jääneet kontaktit eivät perustuneet naapuruuteen. Talon aktiiviset jäsenet alkoivat väsyä ja heidän keskuudessaan nousi myös riitoja. (Kortteinen 1982, 105–107.)

Tutkimuksensa perusteella Kortteinen kyseenalaistaa käsitystä, jonka mukaan talo – tai korttelikohtaiset asuinyhteisöt lisäävät asukkaiden hyvinvointia ja ennaltaehkäisevät sosiaalisten ongelmien syntymistä. Hän ei myöskään usko, että yhdyskuntasuunnittelulla tai yhdyskuntatyöllä voitaisiin luoda toimivia asuinyhteisöjä lähiöalueille. Hän kyseenalaistaa myös sen, että keskeinen ongelma olisi elämäntapojen yksilöllistyminen. Hänen tutkimuksensa mukaan kortteliyhdyskunta ei anna sosiaalista tukea, vaan leimaa ja kontrolloi asukkaita. (Kortteinen 1982, 258–259.)

4.3 Naapurit kerrostalossa

Elämäämme sisältyy erilaisia yhteisöjä, työpaikoilla, harrastuksissa, järjestötoiminnassa ja perheessä. Oma yhteisönsä on myös se, missä asumme. Kerrostalossa ei voi valikoida kenen naapuri on, tai millaisia naapureita meillä on. Usein asunto ostetaan sillä perusteella, mikä sen hinta on ja kuinka miellyttävänä asunto ja ympäristö koetaan. Naapureista emme voi yleensä tietää etukäteen mitään. Asunto on jokaisen omaa rajattua aluetta, itse päätämme kuinka ”lähelle” haluamme päästää muut. (Hakkarainen ym. 1988.)

Kaupunkiympäristössä jopa pinnallisilla naapurituttavuuksilla on todettu olevan turvallisuutta tuova voima asukkaan elämään. Hoikkala ja Westman (2001) ovat todenneet, että naapureiden merkitys korostuu varsinkin yksinäisillä ja sellaisilla henkilöillä, joilla ei ole mahdollisuutta hakea kontakteja muualta (Heikkilä 2002, 25).

Asuinympäristössä vallitsevia naapureiden välisiä vuorovaikutussuhteita kutsutaan spatioalisiksi lähiyhteisöiksi (Heikkilä 2002, 24). Alueellista yhteisyyttä voidaan kokea mm. lähiön sisällä ja ”pienimuotoisimmillaan se on naapureiden välistä kanssakäymistä” (Tapaninen ym. 2002, 73). Yhteisyyden kokemukseksi ei riitä se, että asutaan samalla alueella, vaan se kehittyy yhteisen toiminnan kautta, tai yhteenkuuluvuuden tunteen myötä.

Ympäristöministeriön (2002) teettämässä tutkimuksessa, Koti kerrostalossa – asukkaiden arjen kokemuksia asumisestaan, tutkittiin laajasti pääkaupunkiseudun kerrostalossa asuvien asumistyytyväisyyttä. Kysely oli postitettu 1200 kerrostaloasukkaalle ja vastauksia oli saatu 625. Suurin osa haastatelluista oli tyytyväisiä nykyiseen asumismuotoonsa, ja vähän yli puolet oli valinnut mieluisimmaksi asumispaikaksi kerrostalon. Tämä oli ensimmäinen kerta, kun asukkaiden kokemuksia oli selvitetty laajasti. Yksi keskeinen osa-alue tutkimuksessa oli naapuruus kerrostalossa.

Enemmistö kertoi tervehtimisen olevan tavallista naapureiden kesken, melkein 90 % vastaajista oli sitä mieltä, että hyvänpäiväntuttuus naapureihin on riittävä. Talon koolla ei ollut merkitystä naapuruussuhteisiin. 40 % vastaajista kertoi naapureiden auttavan toisiaan tarpeen tullen. 20 % vastaajista oli sitä mieltä, että naapuriapu ei toimi. Helsingin kantakaupungin alueella naapuriapu oli hieman vähäisempää kuin muualla pääkau-

punkiseudulla. Turvallisuuden tunnetta lisäsi asukkaiden pysyvyys talossa. Iäkkäämmät olivat nuoria vahvemmin tätä mieltä. (Ympäristöministeriö 2002.)

5 TUTKIMUSKOHTTEEN KUVAUS

Koti on monen ihmisen sosiaalinen kehto. Siellä vietetään suurin osa ajasta ja sieltä ovat lähtöisin kaikki tavat ja tottumukset jotka kuuluvat sosiaaliseen elämään. Koti kuuluu luonnostaan johonkin tiettyyn alueeseen. Alueella kohtaavat monet kodit, jotka muodostavat yhteisön.

5.1 Laajasalo

Väljästi asutettu Helsingin Laajasalo sijaitsee saarella itäisessä Helsingissä kymmenen kilometrin päässä Helsingin keskustasta (Helsingin Kaupunki 2004). Laajasalossa on ollut kartanoita 1600-luvulta asti, ja 1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alussa alueelle rakennettiin helsinkiläisten kesähuiloita ja myöhemmin vakinaista asutusta. 60-luvulla alettiin rakentaa ensimmäisiä kerrostaloja ja 1970-luvulla suorastaan oli niiden rakentamisen kulta-aikaa Laajasalossa, 40 % asunnoista rakennettiin tällöin. (Helsingin kaupunki 2009.)

Laajasalon ostoskeskus sijaitsee Yliskylässä ja sieltä löytyy mm. kauppoja, baareja, ruokaravintoloita, kirpputoreja ja kampaamoja. Kenkäkaupan yhteydestä löytyy myös suutari ja pesulapalveluja. Yliskylässä, ”Laajasalon keskustassa”, sijaitsee myös kirkko, kirjasto ja terveysasema. Yliskylästä löytyy myös asuntola liikuntavammaisille ja palvelutalo iäkkäille. Päiväkoteja Laajasalosta löytyy 12, leikkipuistoja 4, ala-asteita 4 kpl ja yksi yläaste. Laajasalon Santahaminassa sijaitsee varuskunta ja maanpuolustuskoulu (Helsingin kaupungin tietokeskus 2010, 166). Muutaman vuoden sisällä Yliskylän ostoskeskus tullaan purkamaan ja lähelle nykyistä rakennetaan uusi tarjonnaltaan monipuolisempi ostoskeskus. Asuinrakennuksia tullaan myös rakentamaan lisää, niin nykyisen ostoskeskuksen paikalle kuin Kruunuvuorenrantaan, jonka rakentaminen aloitetaan 2010. Laajasalon asukkaiden määrä tulee lisääntymään huomattavasti.

Olen törmännyt useammin kuin muutaman kerran siihen, että täällä lapsuutensa viettäneet muuttavat takaisin kotisaarelle saatuaan omia lapsia, elleivät ole jo valmiiksi täällä.

Mitä ilmeisimmin luonnonkauniilla saarella Laajasalossa elämä on koettu turvalliseksi ja hyväksi.

5.2 Yliskylä

Yliskylä (ruots. Uppby) on rakennettu Laajasalon keskelle Uppbyn säteritilan maille. Lasse Lindberg ja hänen sisarensa omistivat tilan ja kun Helsingin kaupunki huomasi asuntojen kasvaneen tarpeen, niin vuonna 1959–60 maa myytiin OKO-pankille ja rakennusliike Otto Vuoriolle. Sen ajan henkeen kuului, että Kaupunki ei itse ostanut maita. Arkkitehti Erkki Karvisen piirtämiä Yliskylän Asuntoja ostivat OKO:n asuntosäästäjät, joka oli ns. Maalaisten pankki ja Yliskylää alettiinkin kutsua pellervolaisten lähieksi. (Astikainen, Heiskanen & Kaikkonen 1997, 87.)

Laajasalon 16 365 asukkaasta 10 732 asuu Laajasalon ”keskustassa” Yliskylässä. Yliskylässä yleisin asumismuoto on kerrostalo (4/5 asunnoista). Äidinkieleltään ja kansallisuudeltaan Laajasalolaiset edustavat suurimmaksi osaksi suomenkielisiä (86,9 %), ruotsinkielisiä asukkaita on 6,7 %.(Helsingin kaupungin tietokeskus 2010.) Yliskylän kerrostalot ovat perä perää saaneet 2000-luvulla pintaansa uutta maalia, osa jopa julkisivukorjattu perusteellisemmin vastaamaan tämän päivän näkemyksiä ja vaatimuksia.

5.3 Asunto Oy Yliskyläntie 7

Yliskyläntie 7:n taloyhtiö sijaitsee Yliskylän lähiössä. Yliskyläntie 7:n taloja alettiin rakentaa syksyllä 1969 ja loppuvuodesta 1970 asukkaat pääsivät muuttamaan asuntoihin. Taloon muutti useita lapsiperheitä. Talo oli ensimmäinen Yliskyläntien rakennetuista yhtiöistä. (Lindroos 2010.) Asunto osakeyhtiö Yliskyläntie 7 sisältää kolme kerrostaloa, jossa on 93 asuntoa ja tänä päivänä (05/2010) asukkaita on 130, joista lapsia 12. Voidaan siis päätellä, että melkein jokaisessa asunnossa asuu vain yksi henkilö. Kolmikerroksinen A-talo on neljä rappuinen, viisikerroksisessa B-talossa on kaksi rappua, kolmikerroksinen C-talo on kolme rappuinen. Huoneistot ovat kooltaan yksiöistä viiteen huoneeseen ja keittiöön.

Taloyhtiöllä on kaksi sauna-osastoa, joista toisessa on myös uima-allas. Taloyhtiöllä on myös kerhohuone, joka toimii nykyään pyörävarastona, sekä pesutupa kuivaushuoneineen. Autopaikat ja autotallit löytyvät myös luonnollisesti. 70-luvun henkeen taloon kuuluvat myös kylmä- ja verkkokellarit.

Taloyhtiön asioita hoitaa Isännöitsijä yhdessä taloyhtiön hallituksen kanssa, lähinnä talon teknisten asioiden parissa, pihan ja talon siisteydestä huolehtii huoltoyhtiö. Vielä vuoteen 1996 saakka yhtiöllä oli oma talonmies. Taloyhtiön hallitus järjestää talkoot yleensä kaksi kertaa vuodessa, muu taloyhtiössä järjestettävä sosiaalinen aktiivisuus kumpuaa talon asukkaista.

Kesällä taloyhtiö puhkeaa kukkaansa. Talon sydän on suuri piha, jossa osa asukkaista huolehtii talon lukuisista kauniista kukkaistutuksista, joita kaikki saavat ihailta. Lapset leikkivät pihalla, joku tulee lukemaan päivän lehden ja nauttimaan aamuteen pergolaan. Vanhempi ikäpolvi kerääntyy keskustelemaan pihalle, ja samalla huomioivat pihalla leikkivää pikkuväkeä vanhempineen. Piha on niin suojaisa ja iso, että pikkulapset voivat rauhassa ajaa polkupyörillä ja talvella hiihtää siellä. Naapuritaloissa asuvat lapsiperheet tulevat mielellään pihalle viihtymään, ja muutamalla on toiveena saada asunto yhtiöstämme.

Pihaa reunustavat asfalttitiet, joita käyttävät myös palveluautot ruuanjakeluun ja liikuntatarjoitteisten kускаamiseen. Taloyhtiöllä on grilli jota voi kuka tahansa käyttää. Aiemmin taloyhtiöllä oli grillipaikka ja lentopallokenttä kun piha oli suurempi. Nyt kaikkien lainattavissa on ”vähemmän tilaa vieviä” ulkopelejä. Osa tontista myytiin vuonna 2005 ja myydylle tontille rakennettiin yksi kerrostalo lisää. Samana vuonna tehtiin julkisivuremontti, joka teki taloista jälleen uuden ja raikkaan näköisiä. Uusi ja vanhat talot sulautuvat hyvin yhteen.

1970- ja 1980-luvulla talossa asui paljon lapsia ja 1990-luvulle tultaessa lapsimäärä väheni radikaalisti. Tällä hetkellä talossa asuu pääasiassa ikäihmisiä, mutta 2000-luvulla on taloon muuttanut uusia lapsiperheitäkin. Talo on ensimmäisiä helsinkiläisiä 3-kerroksisia hissillisiä taloja, joten taloihin on muuttanut henkilöitä, joille liikkuminen portaissa on vaikeaa (Lindroos 2010).

Rauhallinen taloyhtiö sijaitsee aivan ostoskeskuksen kupeessa, lähipäiväkoti on viereisellä tontilla ja kaikki Yliskylän palvelut ovat kivenheiton päässä, kuten myös bussipysäkit. Bussilla pääsee kätevästi muualle Laajasaloon tai Herttoniemeen, josta voi matkustaa metrolla joko keskustaan tai itään päin.

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

6.1 Tutkimusongelmat, tavoitteet ja kohderyhmä

Tutkimusongelmia minulla on ollut alusta saakka kaksi. Tutkimusongelmat ovat mielestäni olleet niin kattavat, että niitä ei ole ollut syytä muokkailla tai niitä ei ole syntynyt matkan varrella lisää.

Tutkimusongelma 1: Miten yhteisöllisyys ilmenee 1970-luvulla rakennetussa taloyhtiössä?

Tutkimusongelma 2: Millaiseksi yhteisöllisyyden merkitys koetaan tässä taloyhtiössä?

Tavoitteena tällä työllä on pyrkiä vastaamaan tutkimusongelmiin ja löytämään taloyhteisön asukkaiden arkeen vaikuttaneita kokemuksia yhteisöllisyydestä. Opinnäytetyö pyrkii nostamaan esille subjektiivisia kokemuksia ja samalla tarkastelemaan, löytyykö saamistani kirjoituksista yleistettävyyksiä. Haluan nähdä, miten yhteisöllisyys ilmenee taloyhtiössämme, onko sitä, miten siitä kirjoitetaan ja nouseeko se kirjoituksista esille. Tutkimusongelma 2:ssa olen kiinnostunut tietämään, koetaanko yhteisöllisyys positiiviseksi asiaksi, joka ilmenee yhteistoimintana ja toista ymmärtävänä, vai koetaanko se kontrolloivana piirteenä, joka vaatii kaikkia toimimaan samalla tavoin.

Kohderyhmä on pieni joukko As Oy Yliskyläntie 7 asukkaita, joilta on pyydetty kertomuksia elämästä kyseisessä taloyhtiössä. Kohderyhmä koostuu yhdeksästä talon asukkaasta, jotka ovat muuttaneet yhtiöön eri vuosikymmenillä, pääsääntöisesti 1970-luvulla tai 2000-luvulla. Henkilöt ovat eri-ikäisiä ja edustavat kumpaakin sukupuolta. Kohdejoukko valikoitui henkilöistä, joilta tutkijana pyysin kirjallisia tarinoita kohdatessani heitä niin pihamaalla, kuin sen ulkopuolellakin. Osalle lähetin sähköpostia, tai otin yhteyttä puhelimitse. Vain muutama tutkimukseen mukaan pyydetyistä kieltäytyi kirjoittamasta, erilaisiin syihin vedoten.

6.2 Tutkimusmenetelmät

6.2.1 Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa pyritään löytämään ja paljastamaan todellisia asioita, sekä kuvaamaan todellista elämää kokonaisvaltaisesti. Terminä se on moninainen ja kvalitatiivisessa tutkimuksessa on mahdollista käyttää monia eri tiedonkeruun vaihtoehtoja. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2005, 152–153.) Sopiva tiedonkeruumenetelmä voi olla mm. tapaustutkimus, osallistuva havainnointi tai elämänkertatutkimus, johon oma analyysini tässä opinnäytetyössä perustuu. Aineistonkeruun perusmenetelmiä ovat haastattelut, kyselyt, havainnoinnit ja dokumentit. (Hirsjärvi ym. 2005, 181.)

Tyypillisimpiä piirteitä kvalitatiiviselle tutkimukselle on, että tietoa hankitaan kokonaisvaltaisesti todellisissa tilanteissa/ todellisista tilanteista. Tiedonkeruun kohteena on ihminen, jonka kertomuksia tutkija käyttää havainnoiden. Tutkija voi hankkia aineistoa monin eri tavoin, sellaisia menetelmiä käyttäen, joissa tutkittavan oma näkemys ja kertomus tulevat kuulluksi. Tutkimukseen valitut henkilöt on valittu tarkoituksenmukaisesti juuri ” tiettyä tutkimusta varten”. Tutkija pyrkii pureutumaan aineistoon yksityiskohtaisesti monet eri seikat huomioon ottaen ja huomioi tapausten ainutkertaisuuden ja osaa tulkita aineistoa sen mukaisesti. Laadullisessa tutkimuksessa tutkimussuunnitelma muokkautuu joustavasti tutkimuksen matkan varrella. (Hirsjärvi ym. 2005, 152–155.)

Laadullisessa tutkimuksessa tavoiteltava päämäärä on ymmärtää tutkimuksen kohteena olevaa. Tutkija saattaa olla päättämättä kuinka monta tapausta hän tutkii, se selviää tutkimuksen aikana. Hän voi jatkaa esim. haastattelua niin kauan kuin asiat alkavat toistaa itseään tutkimusongelman tiimoilta. Tutkija voi löytää ja huomata tutkimuksen analysoinnin edetessä lisää näkökulmia. Kvalitatiivista tutkimusta käytettäessä on tarkoituksena tarkastella yksityisiä tapauksia ja kuinka yksityisessä toistuu yleinen. (Hirsjärvi ym. 2005, 170–171.)

Tutkijana olen pyrkinyt paneutumaan saamaani aineistoon mahdollisimman yksityiskohtaisesti ja huomioimaan erilaisia seikkoja, kuten sen, että kirjoitustyyli vaihtelevat tietokirjatyypisistä pikkutarkasta selostuksesta tunteita korostavaan proosaan. Tärkeintä on kuitenkin löytää kirjoituksista olennainen sisältö. Minulla tutkimusta rajoitti aika.

Tietyn päivän jälkeen minulla ei ollut enää mahdollisuutta ottaa lisää tekstejä tutkittavakseni, vaikka mielenkiintoa olisi riittänyt.

6.2.2 Narratiivinen aineistonkeruu menetelmä

Tarinankerronta on vanha tapa ja monia tarinoita on siirtynyt sukupolvilta toisille. Aiemmin kun tv:tä tai radiota ei ollut, kerrottiin paljon tarinoita. Osa tarinoista kulkee suusanallisesti, osa on kirjattuna tulevillekin sukupolville.

Kerronnan tavat muuttuvat ajan kuluessa, ne heijastavat omaa aikakauttaan ja tapahtumia. Tarinat kertovat todellisuudesta ja muokkaavat sitä, niin yksilötasolla kuin yhteiskunnallisestikin. (Bardy & Känkänen 2005, 16.)

Narratiivista tutkimusotetta käytetään nykyään monissa eri tieteenaloissa ja viimeisen kahdenkymmenen vuoden ajan se on ollut suosiossa. Narratiivisessa lähestymistavassa voidaan pyytää tutkittavaa kertomaan koko elämästään tai tietystä rajatusta aiheesta tai tapahtumasta (Hirsjärvi ym. 2005, 207). Ihmisten omaelämäkerrat ja henkilökohtaiset kertomukset ovat olennainen osa narratiivista tutkimusta. Henkilöt kertovat kertomuksen, jolla on paikka ja osa heidän elämässään. (Löytönen, i.a.)

Elämänkerroissa henkilöt itse määrittävät, mistä asioista haluavat kertoa. Tutkija on havainnoijan roolissa eikä hän anna ohjeita, mitä asioita tulisi ottaa esille. Tutkittavat voivat nostaa esille tärkeiksi kokemiaan asioita erilaisista tilanteista ja elämästään. Kertojat kertovat subjektiivisesti kokemistaan asioista. Elämänkerroissa on omat haittansa. Tutkittavat eivät aina muista kertomuksia oikein, tai he saattavat tiedostamattaan ”korjata muistiaan” mielikuvituksella. (Hirsjärvi ym. 2005, 207.)

Narratiivinen aineistonkeruu menetelmä tuntui tässä tutkimuksessa luonnollisimmalta tavalta kerätä tutkimusaineistoa. Se antaa kirjoittajalle vapauden kertoa omista ajatuksistaan vapaasti ja johdattelematta. Narratiivisessa menetelmässä tutkimukseen osallistuva saattaa ilmaista ajatuksiaan rohkeammin kuin haastattelussa. Jokaisen tarina on subjektiivinen ja se tekee niistä ainutlaatuisia. Tarinoista voi lisäksi löytää jokaisella lu-

kukerralla jotakin uutta. Jokainen kirjoittaja saa nostaa itselleen tärkeiksi katsomiaan asioita ja tapahtumia esille.

6.3 Aineiston keruu

Talvella 2009 taloyhtiöön oli tulossa ylimääräinen yhtiökokous, jossa minun oli määrä kertoa yhtiössä päätettävän asian lisäksi asukkaille taloyhtiön tulevista 40-vuotisjuhlista ja historiikista, jota alettaisiin sen tiimoilta työstää, mikäli saataisiin innokkaita asukkaita sitä tekemään ja mikä tärkeintä, materiaalia siihen (kertomuksia, kuvia, muistoja). Kokous oli määrä pitää ensin marraskuussa ja sitten joulukuussa. Aika vain siirtyi ja lopulta hylättiin kokonaan. Koska minun piti kertoa tarkemmin osakkaille historiikista ja taloyhtiössä järjestettävistä 40-vuotis -juhlista, niin ainoaksi tieksi jäi tiedottaminen yhtiökirjeen liitteenä. Sehän ei luonnollisesti ollut sama asia kuin puhumalla aukaistu kirjoitettu teksti.

Tavoitteenani oli ollut saada myös opinnäytetyöhöni materiaalia osasta kirjoituksista / äänitetyistä tarinoista, joista luonnollisesti olisin kysynyt kirjoittajilta/ kertojalta luvan opinnäytetyötäni varten. Halusin opinnäytetyöhöni kertomuksia, millaista on elää ”tässä” taloyhtiössä ja katsoa nouseeko kertomuksista yhteisöllisyys esille. En halunnut johdatella kirjoittajia millään lailla aiheeseen, vaan annoin vapaat kädet, kuten narratiivisessa lähestymistavassa on tapana.

Kirjallinen liite yhtiökirjeen mukana jaettiin osakkaille joulukuun 10. päivä 2010 ja pyysin asukkailta tammikuun loppuun mennessä kirjoituksia (liite1.). Heille, jotka eivät ole osakkaita, mutta talon asukkaita, olisin jakanut saman tiedon. Osalle ehdinkin jo kertoa suullisesti. En saanut yhtään kirjoitusta. Oli toimittava toisin. Ehdin jo miettiä kyselykaavakkeen lähettämistä jokaiseen talouteen, mutta luovuin ideasta, sillä edellisestä viisastuneena en enää odottanut kovinkaan monen vastaavan kyselyyn. Kyselystä olisi toki ollut hyötyä taloyhtiöllekin, mutta sen voi taloyhtiö halutessaan toteuttaa joskus toiste.

Lopulta palasin alkuperäiseen suunnitelmaani. Kerroin asukkaille opinnäytetyöstäni, ottamatta esille työn aiheita. Kerroin myös toiveistani saada heidän arvokkaita kertomuk-

siaan käyttöön. Otin hihasta kiinni pihalla, lähetin sähköpostia, soitin ja selitin. Useat lupautuivat ja osalta sainkin kirjoituksia. Huomasin, että osalla oli kynnys kirjoittaa. Kaikille kirjoittaminen ei näyttänyt olevan luontevin tapa ilmaista ajatuksiaan. Edelleen aiheeni oli sama ”kerro omin sanoin millaista on elää tässä taloyhtiössä”. Olin alkupe- räisesti pyytänyt ilmoittamaan kirjoittajan iän, sukupuolen ja kauanko on taloyhtiössä asunut tarinan liitteeksi minun käyttöä varten. Tulin kuitenkin siihen lopputulokseen jo ennen kaikkia kertomuksia saatua, että koska minun täytyy suojella kirjoittajien inti- miteettiä, niin teen yhteenvedon vain kauanko on asunut yhtiössä. Joidenkin kirjoittaji- en kanssa olen sopinut, että saan käyttää suoria lainauksia vaikka heidän henkilöllisyy- tensä olisi tunnistettavissa.

Kirjoituksia tuli hiljalleen, muistuttelin ja pyysin joitakin useammin kuin kerran. Pyysin kolmeltatoista henkilöltä tarinoita, yksitoista lupautui kirjoittamaan ja lopulta sain yh- deksältä henkilöltä kirjoituksia. Kertomuksia pyysin tarkoituksella erilaisissa elämänti- lanteissa olevilta henkilöiltä, jotta tutkimukseni olisi kattavampi. Tällä tarkoitan siis, et- tä en pyytänyt tarinoita esim. pelkästään naisilta/ miehiltä tai vanhuksilta/ nuoremmalta ikäpolvelta. Viimeisimmän kirjoituksen vastaanotin huhtikuussa 2010. Lisäksi aineisto- ni karttui erään aktiivisen kirjaajan, talon asukkaan ansiosta. Hän oli tehnyt koosteen ta- lossa vuosien aikana tehdyistä korjaustöistä sekä kirjoittanut myös taloyhtiössä tapahtu- neesta vapaa-ajan toiminnasta tulevaa historiikka varten. Sain häneltä luvan materiaalin käyttöön opinnäytetyötäni varten.

6.4 Tutkimusaineiston Analysointi

Analyysissa kohdetta, tässä tapauksessa kertomuksia, eritellään teoriassa esiteltyjen kä- sitteiden, termien ja näkökulmien avulla. Usein analyysissä tehdään ns. tyyppikerto- muksia, joihin on poimittu yleiset ajattelu- ja toimintatavat sekä asenteet ja merkitykset, joita kertomuksista on noussut esille. (Jyväskylän Yliopisto i.a.) Tässä tutkimuksessa tullaan myöhemmin myös esittelemään ”Tyyppitapaus” Yliskyläntie 7 asukkaasta.

Sain kirjoituksia 10 kappaletta yhdeksältä henkilöltä. Oli mukavaa huomata, kuinka va- kavasti kirjoittamiseen suhtauduttiin, kirjoituksia oli mielenkiintoista lukea. Kirjoittaji- en henkilöllisyyden suojaamiseksi olen muuttanut esimerkeissä henkilöiden nimiä, jotta

heitä ei voida tunnistaa. Niissäkin sovituisissa kirjoituksissa, joissa kirjoittaja saattaa olla tunnistettavissa, olen vaihtanut henkilöiden nimet.

Kirjoitukset olivat pituudeltaan 1/3 A4-arkin pituisesta kolmen sivun kertomuksiin. Joku kirjoitti hyvinkin henkilökohtaisesti omasta kokemuksestaan ja joku kirjoitti yleisemmällä tasolla myös Laajasalon viihtyvyydestä ja luonnosta. Olen kuitenkin rajannut tutkimukseni vain ja ainoastaan Yliskyläntie 7:n taloyhtiötä koskevaan aineistoon. Kirjoituksia lukiessani huomasin yhden yhteisen piirteen kaikkien kirjoittajien kesken; jokaisella on jälkikasvua. Pääsääntöisesti kirjoittajat jakaantuivat 1970-luvulla ja 2000-luvulla taloyhtiöön muuttaneisiin, yksi kirjoittaja on muuttanut 1990-luvulla.

Luin kaikki saamani kirjoitukset useampaan kertaan huolellisesti läpi. Koska minulla oli selkeästi mielessä, mitä yhteisöllisyyden määritteellä haen, tuntui suhteellisen helpolta ajatukselta poimia tekstistä juuri ne kohdat, jotka siihen soveltuivat. Kuitenkin mitä enemmän luin kirjoituksia, sitä enemmän ne aukesivat minulle ja löysin niistä arvokasta tietoa, ja samalla sitä vaikeammaksi muuttui jaottelu. Minun oli kuitenkin tehtävä looginen jaottelu. Kirjoituksista nousi esille 3 pääteemaa, jotka ovat Asuinympäristön merkitys, Sosiaalinen vuorovaikutus, Turvallisuus ja luottamus.

7 TUTKIMUSTULOKSET

7.1 Asuinympäristön merkitys Yliskyläntie 7 asukkaille

Analyysiosan käsittely alkaa fyysisestä ympäristöstä; taloyhtiöstä ja asukkaista, sillä siitä nousi kirjoituksissa runsaasti asiaa. Lisäksi kerrotaan myös ympäristön merkityksestä lasten ja vanhusten elämään, sillä tämän ikäisistä asukkaista oli paljon puhetta kirjoituksissa.

7.1.1 Fyysinen ympäristö: Piha

Taloyhtiössämme, jossa ei ole muuta yhteistä kokoontumispaikkaa, nousee viihtyisän pihan merkitys oleelliseksi osaksi asukkaiden välistä kanssakäymistä. Mikäli piha olisi ankea ja toimimaton, voisi yhteistoiminta olla huomattavasti vähäisempää. Olettamukseni on, että viihtyisä piha luo tyytyväisempiä ihmisiä ja tyytyväiset ihmiset vastaavasti haluavat pitää ympäristönsä viihtyisänä. Piha-alue on neutraali kohtaamispaikka, jossa ei mennä kenenkään reviirille. Pihalla ei tarvitse paljastaa itsestään sen enempää kuin on oma halu - jos kutsut toisen kotiisi, paljastat omasta persoonastasi huomattavasti enemmän. Yhteinen piha-alue mahdollistaa sosiaalisen kanssakäymisen, joka luonnollisesti on vilkkaampaa kesä-aikaan, jolloin pihalla puuhastelevat eri-ikäiset asukkaat.

Monessa kirjoituksessa nousi esille taloyhtiön asuinpihan viihtyisyys ja arvostus niitä henkilöitä kohtaan, jotka näkevät vaivaa upeiden kukkaistutusten eteen, kaikkien viihtyisyyden vuoksi.

Taloyhtiön julkisivukorjauksen myötä myös viihtyisä ja aktivoiva piha päivitettiin nykyiseen kuntoonsa vuonna 2006 ja siihen on oltu hyvin tyytyväisiä.

Piha on remontin myötä saanut uutta ilmettä ja muuttunut viihtyisäksi.

Siihen, että asukkaat viihtyvät oman taloyhtiön läheisyydessä ja pihamaalla, vaikuttaa mielestäni ennen kaikkea se, että sisäpihamme on tehty sekä ikäihmisille että lapsille todella viihtyisäksi. Pihalla on lapsille kiipeilyteline, keinut, hiekkalaatikko (eikä siinä todellakaan ehdi kasvaa ruohoa, sen verran ahkerasti se on lasten käytössä!) ja aikuisille puutarhatuoleja ja pöytiä. Upeista istutuksista huolehtii mm. eräs talon asukas.

Sassi ja Tarkkonen (2003, 35) toteavat, että on tärkeää edistää eri-ikäisten kontakteja ja yhdessäoloa, pihalla tulisi olla leikkipaikkoja ja paikkoja seurusteluun ja oleiluun. Alueeseen ja paikkoihin liitettävät mielikuvat vaikuttavat vuorovaikutussuhteisiin ja mielikuviin (Tapaninen ym. 2002, 77).

Eräs kirjoittaja on sitä mieltä, että pihalta löytyy aina jotain tekemistä jos vain haluaa tehdä, omaksi ja muiden iloksi voi vaikka haravoida nurmikkoa tai huolehtia oman rapun edustan siisteydestä ja hoidella kukka-maita niin omaksi kuin muidenkin iloksi.

Taloyhtiössä asui runsaasti lapsiperheitä 1970-luvulla, lapsia on laskettu olleen parhaimmillaan n.50. Piha oli runsaassa käytössä silloin, leikkipyssyt paukkuivat ja erään kirjoittajan mukaan kaikki lapset leikkivät keskenään. Tässäkin pihassa on kaikunut nostalginen hokema

...Äiti tu ikkunaan, täällä huutaa Se ja Se.

Piha ei ole aina ollut yhtä kovassa käytössä kuin nyt ja 1970 ja -1980-luvulla, talossa oli vain muutama lapsi 1990-luvulla.

Tuntui kuin koko taloyhtiö oli hiljentynyt ja pihakin näytti kovin kuolleelta. Ei siellä kukaan liikkunut – vain muutama rusakko hyppi silloin tällöin pihan poikki ja sai rauhassa nauttia pihan antimista.

2000-luvulla taloon muutti lapsiperheitä ja se tuntui ilahduttavan useampaa kirjoittajaa.

Taloyhtiöön on muuttanut joitakin lapsiperheitä ja lasten myötä piha on saanut uutta vauhtia, iloa ja eloa.

Piha-aluetta pidettiin sopivana myös lapsille sen turvallisuuden vuoksi.

Piha-alue on ihanteellinen lapsiperheille, sillä talot muodostavat suojaavan sisäpihan, jossa lapset voivat leikkiä tuntematta suurempaa vaaraa.

Muutamit kirjoittavat kertovat siitä, kuinka lähitalojen lapset vanhempineen viihtyvät pihalla ja tulevat leikkimään lastensa kanssa pihalle.

Naapuritalojenkin pikkuihmiset vanhempineen voivat tuntea olevansa tervetulleita nauttimaan meidän pihamme mahdollisuuksista.

7.1.2 Lasten ja vanhusten kohtaamispaikka

Kirjoituksista nousi esille, kuinka pihalla viihtyvät pienet lapset yhtä lailla vanhuksien kanssa. Piha-alue miellettiin lähinnä lasten ja vanhusten ja lapsia hoitavien aikuisten kohtaamispaikaksi, joka pääsi arvoonsa, kun sille tuli käyttöä omien lasten myötä. Pihan merkityksen kasvu lasten syntymän jälkeen tuli esille useammassa kirjoituksessa. Ennen lasten syntymää saatettiin luikkia taka-ovesta, ja piha-aluetta ei käytetty.

Eräs kirjoittaja kertoo ajasta ennen lapsia

Me emme käyttäneet paljoakaan taloyhtiömme yhteisiä tiloja, kuten pihaa, saunaa, jne. jne.(- -). Piha tuntui hyödyttömältä, koska se tuntui olevan varattu vain eläkeläisille ja lapsiperheille.

Kuitenkin piha-alue on ollut se, jossa on niin 1970-luvulla kuin tänä päivänäkin tutustuttu muihin naapureihin, varsinkin lapsiperheet toisiin lapsiperheisiin.

Tällaiseen ympäristöön jäisi mielellään asumaan perheen kanssa pidemmäksi aikaa.

Mukavaa, että taloyhtiö huolehtii yleisten tilojen siisteydestä.

Useissa tutkimuksissa korostetaan ympäristön merkitystä hyvinvointiimme, ja ainakin tämän aineiston perusteella uskon sen vaikutukseen itse. Kirjoituksissa nousi esille tyytyväisyys siistiin ja viihtyisään taloyhtiön fyysiseen ympäristöön. Sassi ja Tarkkonen (2003) kertovat, että fyysinen ympäristö on se ulkoinen puite, joka mahdollistaa sosiaalisen vuorovaikutuksen ja miten ja paljonko ihmiset ovat vuorovaikutuksessa keskenään.

Tärkeimmät ihmiset kanssakäymisellemme ovat naapurit ja samassa porraskäytävässä asuvat. Sosiaalista vuorovaikutusta voidaan tukea tietoisella ympäristön suunnittelulla. Ympäristön pienimittakaavaisuus ja toiminnalliset pihat edistävät naapureihin tutustumista. (Sassi & Tarkkonen 2003, 35.) Samaa pihapiiriä käyttäville ovat tärkeitä eri asiat ja suhteemme ympäristöön muuttuu elämänvaiheidemme mukaan (Tapaninen ym. 2002, 85). Tämän pihan arkkitehtuurissa on onnistuttu luomaan hyvät puitteet oleiluun, tekemiseen ja sosiaaliseen kanssakäymiseen.

7.2 Sosiaalinen vuorovaikutus

Asuinyhteisön sisällä yhteisyys voi vaihdella ”hyvää päivää” tuttuudesta symboliseen yhteisyyteen ”me talolaiset”. Nämä kummatkaan eivät Heikki Lehtosen mukaan kuitenkaan vielä tavoita toiminnallisen yhteisön ideaalia. (Lehtonen 1990, 225.) Toistensa tunnistaminen ja tutustuminen ovat yhteisöllisyyden alku (Roivainen 2008, 136). Kun kohtaamis- ja seurustelu sekä toimintapaikkoja on riittävästi, edesauttaa se sosiaalisen lähiympäristön syntymistä.

7.2.1 Sosiaalinen ympäristö

Taloyhtiön vanhemmilla asukkailla on kevästä syksyyn tapana kokoontua yhteisiin juttu-tuokioihin ulkoilun merkeissä pihalle. Heillä on tietty paikka, jossa he istuvat talon reunustalla ja keskustelevat rauhassa keskenään, välillä kontaktia ottaen muihin pihalla oleviin henkilöihin. Tämä tapa on saattanut herättää kummastusta joillekin, jotka eivät ole tottuneet tällaiseen. Pian kuitenkin ”silmiä tottuu” ja herättäisi kummastusta jos joku

päivä ketään ei näkyisikään tuolirivistössä juttelemassa. Asukas, joka ei ennen lastensa syntymää käyttänyt lainkaan pihaa, kertoo

Ensimmäisistä kokemuksista lähtien huomasin, että asukaskunta on melko iäkstä ja he olivat melko piintyneitä omiin tapoihinsa. Näistä tavoista kertoivat parvekkeiden alla olevat eriväriset tuolit joilla taloyhtiön moraalinen selkäranka näytti nauttivan päivänpaisteesta ja ihanista eläkepäivistä. Itse kulkiessani työn ja kodin väliä, en voinut olla hymyilemättä, kun naisväki ja joskus myös joku eksynyt miesparkakin oli tutkimassa minun askellustani kohti kotia. No, minä tervehdin heitä kohteliaasti ja joskus vaihdoin muutaman sanasen heidän kanssa. En kokenut heitä uhkaavina kyttääjinä, jotka ilman suurempaa tuntemusta tuomitsevat ihmisen häiriköksi.

Niin nämä talon ”moraaliset selkärangat” huomioivat ohikulkijan ja samalla pitävät järjestystä ja huomaavat, jos joku ”epäilyttävissä aikeissa oleva” kiertelee piha-maalla. Sassi ja Tarkkonen (2003) toteavat, että ihmiset hakeutuvat paikkoihin, joissa voi tavata ja tarkkailla ihmisiä ja ”valvoa” ketä ympäristössä liikkuu. Tällaista toimintaa kutsutaan myös kollektiiviseksi kotiympäristöstä välittämiseksi. Häiriköt ja juopot karttavat tällaisia valvottuja alueita. (Sassi ja Tarkkonen 2003, 35.)

Ruotsalaisessa tutkimuksessa on selvitetty, että tiheä sosiaalinen verkosto suojaa dementiaa vastaan. Suhteiden yhteydenpidon laadulla on merkitystä, ei niinkään määrällä. (Hyypä 2002, 61.) Yliskyläntie 7:n piha mahdollistaa iäkkäämmällekkin väelle tapaa-mispaikan, jossa voi tavata muita talon asukkaita.

Lapselle ovat tärkeitä niin kontaktit lasten kuin aikuisten kanssa, ja asuinalueen sosiaalinen ympäristö vaikuttaa lapsen kokemukseen turvallisuudesta. Kirjoittajat vaikuttivat tyytyväisiltä siihen, että piha on suojaisa ja ihmiset ympärillä lapsia huomioivia. Tapaninen ja kumpp. viittaavat asuinalueen sosiaalisesta merkityksestä lasten ja nuorten tasapainoisuuteen (Tapaninen ym 2002). Pihalla leikkivät lapset ovat monen valvovan silmäparin alla ja niin nyt kuin aiemminkin on sovittu, että kaikkia lapsia saa komentaa tarpeen mukaan. Lapset ovat olleet avainasemassa muihin talon asukkaisiin tutustuttaessa.

Varhaislapsuuden kulttuuriympäristöllä on merkitystä lapsen sosiaalisen pääoman muodostumiselle. Ihmissuhteet ja lähimpien ihmisten omaksuma sosiaalinen pääoma auttavat lasta kehittymään yhteisönsä jäseneksi. Kokemusperäisillä tutkimuksilla on todettu vanhempien yhteisöllisyydellä olevan yhteyttä lapsen hyvinvointiin ja terveyteen. Lapsuudessa kerätyllä sosiaalisella pääomalla on hyvinvointia ja terveyttä tuottava vaikutus vielä aikuisiälläkin. (Hyypä, 2002, 162–163.) Putnam toteaa, että sosiaalinen pääoma pitää pahat asiat loitolla hyvistä lapsista (Putnam 2000, 296.)

lapsi onnekaassa asemassa kun sai tällaisen kotipihan.

Eräs asukas kiteyttää niin sosiaalisen kuin fyysisen asuinympäristön merkityksen itselleen seuraavin sanoin

Ehdottomasti parhain ja viihtyisin paikka asua.

Asukas vertaa nykyistä asuinympäristöään edellisiin asuinpaikkoihin. Hän kertoo pihan viihtyisyydestä, siisteydestä, ja sosiaalisesta kanssakäymisen helppoudesta. Toinen kirjoittaja vertaa aiempaa asuinpaikkaa ja toteaa, että toisessa taloyhtiössä tuskin olisi ollut tällaista yhteisöllisyyttä kuin täällä jos he olisivat asuneet siellä vielä lasten syntymän jälkeen. Kolmas nykyiseen asuinpaikkaansa tyytyväinen kirjoittaa edellisestä asuinpaikastaan

Keskustassa asuessani, ihmisillä oli tiukka yksityisyys. Yhteiset tilat olivat vähissä, ketään ei kiinnostanut rappu tai asfalttinen sisäpiha. Itse en tuntenut naapureitani ja tyydyin siihen.

Monesta kirjoituksesta ilmenee, että asunto on jäänyt jo ahtaaksi, mutta odotellaan, jos samasta yhtiöstä vapautuisi isompi asunto. Muualle ei haluta muuttaa.

Meidän on pitänyt jo pidemmän aikaa hankkia isompi asunto, mutta olemme niin kiintyneet omaan yhtiöömme, että lähteminen tulee olemaan erittäin vaikeaa.

7.2.2 Naapurit ja naapuriapu

Naapureista kirjoitettiin paljon ja pääosin hyvillä mielin, kiitollisuudella siitä, että on hyviä naapureita joihin voi luottaa. Joku kirjoitti naapureista joita tuntee ulkonäöltä, toisia tervehtii ja toiset tuntee tuttavallisemmin tai hyvin, kuten omat perheenjäsenensä. On myös naapureita, joihin ei olla kiinnostuneita tutustumaan lähemmin. Tästä näkökulmasta nousi kirjoituksista kuitenkin esille hyvin vähän asiaa. Naapureista on saattanut tulla hyviä ystäviä keskenään ja naapuriapua voi saada pyytämättäkin. Joku oli sitä mieltä, että ei ole kiinnostunut suurimmasta osasta talon asukkaita, kuten omasta mielestään hekään eivät ole kiinnostuneet hänestä, hänelle riittävät ne henkilöt joista on tullut ystäviä. Naapurit ovat saattaneet auttaa kotiutumaan taloyhtiöön ja kertoa taustatietoa muista talon asukkaista.

Yksi yhteinen tekijä nousi useammassa kirjoituksessa esille; lapset. He olivat olleet avain sosiaaliseen kanssakäymiseen muiden asukkaiden kanssa ja luonnollisesti lapsiperheet tutustuivat pihalla toisiinsa. Lapset ”yhdistävät” aikuisia, mm. pienten lasten vanhempia sekä heitä, joiden lapset ovat jo kasvaneet aikuisiksi. Voidaan keskustella, millaista oli ennen tai millainen oma lapsi oli pienenä.

Ystävystyttiin useimpien naapureiden kanssa melko pian muuton jälkeen.

Lapsi onnekaassa asemassa kun sai tällaiset naapurit.

Lapsen syntymän jälkeen monet asukkaat tulivat juttelemaan.

Yksi kirjoittaja kertoo 70-luvun perheringistä, jossa aina äänestettiin kuka pitää huolen lapsista yhteisessä illanvietossa. Tämä oli heidän ”ringissään” kirjoittamaton mutta toimiva sääntö. Lasten hyvinvoinnista pidettiin huolta. Mirjam Kalland (on mm. kasvatus-tieteiden tohtori ja) toteaa, että ”lapset tarvitsevat suojelevaa vuorovaikutusta”. Jotta lapsi kasvaa yhteisön jäseneksi, hänen tulee kokea olevansa ainutlaatuinen ja merkityksellinen toiselle ihmiselle. (Kalland 2010.) Joidenkin kirjoittajien kertomuksissa mainitaan myös hauskat illanvietot, niissä ei kuitenkaan mennä mainintaa syvemmälle.

Eräs kirjoittajista kertoo kuinka samassa rapussa asuvat naapuriperheet vierailevat ja ruokailevat toistensa luona vaikka yöpuvussa – lapsetkin ovat läheisiä keskenään. Toisessakin kirjoituksessa kerrotaan, että voi mennä vaikka ruuanlainaus-reissulle naapurille - yöpuku päällä! Pienimuotoisimmillaan yhteisöllisyys on naapureiden välistä vuorovaikutusta, jota kutsutaan sosiaalisen vuorovaikutuksen väliseksi yhteisöllisyydeksi (Tapaninen ym, 2002, 73). Ystävyys-suhteet voivat olla niin ”syviä”, että vaikka naapuri muuttaisi pois, ystävyys jatkuisi.

Naapuriapua näyttää riittävän Yliskyläntiellä! Joku on tutustunut naapureihinsa niin hyvin, että naapurit ymmärtävät tarjota apuaan pyytämättä. Naapuriapua on tarjolla myös kysyvälle! Jokainen meistä tarvitsee sosiaalista tukea ja lähipiirimme jakamaa hyväksyntää, arvostusta ja rakkautta. Sosiaalinen tuki esiintyy ystävyutenä ja empatiana, se voi olla myös avunantoa ja huolenpitoa välineellisesti. Tiedon välittäminenkin voi olla sosiaalista huolenpitoa (Hyyppä 2002, 56). Yhteisöllisyys mahdollistaa matalan kynnyksen naapuriavun.

On todettu, että yhteisöllisyydellä on lasten pahoinpitelyä suojaava vaikutus. Naapurustossa, jossa vanhemmilla on keskinäisiä verkostoja ja lapsia ei jätetä yksin ilman huolenpitoa, on selkeä ero naapureihin joista ei löydy yhteisöllisyyttä (Hyyppä 2002, 162). Naapurusto ei ainoastaan vaikuta perheisiin, vaan myös perheet vaikuttavat naapurustoon. Positiivinen asenne heijastuu kodin ulkopuolellekin (Putnam 2000, 314.)

Mainio esimerkki ympyrän sulkeutumisesta on eläkeläisten antama apu lapsiperheille. Muutamit kirjoittajat, jotka 70-luvulla olivat nuoria äitejä, ovat nyt eläkeiässä ja auttavat lapsiperheellisiä tarpeen tullen. Eräs kirjoittaja kertoo näin 70-luvulta;

Koska meitä oli paljon nuoria lapsiperheitä, me äidit kävimme kerran pari viikossa juoksulenkillä. Rapussamme asui myös jo eläkkeellä olevia naapureita. Kolmannessa kerroksessa asui Rva Virtanen (- -). Jos tarvitsin juoksulenkin ajaksi lapsenvahtia, hän tuli mielellään vahtimaan tyttäremme. Lenkin jälkeen sitten joimme iltateen yhdessä.

Tämä samainen henkilö auttaa nyt vuorostaan pihan lapsiperheitä jos apua tarvitsevat ja ilmaisee asian näin;

Me 70-lukulaiset olemme jo eläkeikäisiä, mutta on ihana huomata, että meitä edelleen tarvitaan pihassa auttelemassa tarpeen tullen lasten kaitsemisessa.

Naapurit ovat auttaneet niin taloyhtiön sisällä tapahtuneessa muutossa pienemmästä isompaan asuntoon, kuin lainanneet autoa tai elintarvikkeita. Lapsia hoidetaan lyhyitä ja pidempiä pätkiä tarpeen mukaan. On rentouttavaa saada käydä kaupassa ihan yksin, samalla nauttien omasta seurasta. Lastenvaatteiden kierrätys mainittiin myös ja ”muutakin” on kierrätetty.

Naapureiden negatiivisesta käytöksestä ei kirjoitettu juurikaan. Yhtään samanlaista tai samantapaista asiaa ei noussut esille. Joissakin kirjoituksissa otettiin kantaa toisten toimintaan tai sanomisiin. Suhteellisen tuntemattoman asukkaan puuttuminen lastenkasvatukseen oli koettu loukkaavaksi, samoin se ettei noudateta talon sääntöjä. Eräässä kirjoituksessa kirjoittaja oli tyytyväinen, että talossa on asunut ja asuu melko sopeutuvaista väkeä, kuitenkin välillä naapurisopua koetellaan. Eräällä kirjoittajalla oli ollut epämiellyttäviä kokemuksia naapuruudesta. Naapurikiusa oli muuttunut elämää häiritseväksi. Hän viittaa kirjoituksessaan piha-keskusteluihin, joissa häirikkö voi saada omille ajatuksilleen tukea. Negatiiviset alueelliset kokemukset ovat riskinä viihtyisyyden ja turvallisuuden tuntemuksille (Tapaninen ym. 2002, 75). Sosiaalisen tuen merkitys on suuri ja joskus sen seuraukset voivat olla kielteiset ja heikentää terveyttä (Hyyppä 2002, 56).

Jonkun mielestä talossa pidempään asuneet kuvittelevat tietävänsä asioita paremmin kuin uudempi asukas ja jotkut taloyhtiön eriskummallisiksi koetut hiljaiset säännöt koettiin ihmeellisiksi. Yhtiö, jossa on asunut melko suuri osa asukkaista jo pitkään, on saattanut siirtää hiljaista tietoa eteenpäin, ja ollaan närkästyneitä kun joku ei (yleensä tietämättään) toimi oikein.

7.2.3 Yhteisöllisyys ja yhteistoiminta

Vastavuoroisuus on yhteisöllisyyden ydinasia. Lapset oppivat yhteisössä yhteisöllisyyttä ja vasta-vuoroisuutta ja osaavat myöhemmässä elämässään jakaa sitä muissakin tilanteissa (Hyyppä 2002, 158). Vastavuoroisuuden käsitteestä ei suoranaisesti mainittu kir-

joituksissa, mutta se tulee ilmi monesta kirjoituksesta muutoin. Eräs kirjoittaja muistelee ex tempore grillijuhlia -18 asteen pakkasessa

Se oli taas yksi unohtumattomimmista asioista. Ja meidän yhteisössä on kaikki yhteistä, eli jaetaan sillä periaatteella, että hoitakaa te sitten ensi kerralla, nyt oli meidän vuoro.

Taloyhtiössä annetaan hyvän kiertää: muistissa on se, kuinka on joskus itse saanut apua ja on valmis jakamaan omaa apuaan sitä tarvitsevalle. Avun saanut taas auttaa jotakuta, ja näin apu menee hyvin perille. Putnam (2000, 122) kirjoittaa ns. Hyvyyden aaltoliikkeestä, joka syntyy juuri vastaavanlaisesta toiminnasta.

Vanhemmuus ja elämä muutenkin voi olla välillä rankkaa, ja on hyvä, että on mahdollisuus saada vertaistukea. Vertaistuen toisilta vanhemmilta mainitsi yli puolet kirjoittajista.

On mukavaa, että nyky-aikana törmää vielä tällaiseen yhteisöllisyyteen ja vielä kerrostalossa.

Erään kirjoittajan mukaan hänen yhteisöllisyytensä on lähtenyt kasvamaan niistä keskusteluista, joita hän on käynyt toisten asukkaiden kanssa. Aluksi keskustelut liittyivät lapsiin, myöhemmin keskustelu on jo siirtynyt laajemmille vesille.

Markku T. Hyyppä on sitä mieltä, että Suomessa vuorovaikutus on sama asia kuin talkoisiin osallistuminen ja että talkoot ovat osa katoavaa kansanperinnettä kaupunkilaisuudessa Suomessa (Hyyppä 2002, 59). Kansalaisyhteisössä ihmisten välinen vuorovaikutus vaatii vapaaehtoisuutta, tällaista yksinkertaista vapaaehtoista toimintaa ovat edellä mainitut talkoot. Talkoissa tutustutaan naapureihin, ja niiden on todettu edistävän yhteistä hyvää ja kansalaisverkostojen muodostumista. (Hyyppä 2002, 186–187.)

Yliskyläntiellä pidetään talkoot ainakin kerran vuodessa, ja osana talkoita ollut tapana nauttia grillin antimista, jolloin tulee rupateltua niitä ja näitä. Kirjoittavat kokivat talkoot miellyttäväksi perinteeksi, joihin on aina osallistunut talon väkeä, paitsi 90-luvulla.

Talkoita pidettiin hyvänä tapana tutustua muihin asukkaisiin ja niistä kirjoitettiin melkein kaikissa kirjoituksissa.

Me naiset päätimme kerran naistensaunassa, että yhtiömme porrashuoneitten ikkunalasit kaipaavat pesua. Tuumasta toimeen ja niin pestiin kaikki rappujen ikkunat. Samoin pesimme saunat. Kannoimme kaikki ulos, mitä vaan irti saatiin, kuurattiin ja kannettiin takaisin. Kyllä tuoksui sauna puhtaalle sen jälkeen.

Näin siis ennen. Nykypäivänä asia voisi edetä näin: Valitettaisiin likaisista ikkunoista ja saunasta. Mietittäisiin, koskahan nämäkin on pesty ja valitettaisiin lisää. Odotettaisiin, että siivousfirma tai huoltoyhtiön palkkaama ikkunanpesufirma tulee pesemään ikkunat ja että siivooja pesee saunan. On totuttu maksamaan palveluista, ei enää tehdä itse. Palvelut on ulkoistettu, eikä ryhdytä enää niin omatoimisesti töihin; ei uskalleta tai aika eikä mielenkiintokaan taida riittää.

Mutta tässä taloyhtiössä tunnutaan olevan virkeitä toimijoita ainakin kirjoitusten perusteella; Lenkkisaunat ja saunaillat kokoavat ihmisiä yhteen, grillijuhlat ja vappujuhlat ja -mitä nyt milloinkin on keksitty.

Taloyhtiön lenkkisauna ”aloitti toimintansa ” heti alusta alkaen, ja se on edelleen olemassa kerran viikossa naisille ja miehille. Saunassa keskustellaan ajankohtaisista talon asioista ja kaikesta maan ja taivaan välillä. Muutamaan otteeseen on ehdotettu lenkkisaunojen lopettamista, mutta kovan vastustuksen alla niitä on jatkettu. Erilaisia epävirallisia seurojakin on perustettu mm. Yliskyläntie 7:n Sotaveteraanit ja saunaseura. Talossa asuikin paljon sotaveteraaneja, joille saunominen maistui. (Lindroos 2010.) Saunaseuroista saatettiin ajatella myös näin;

Sekä naisten että miesten lenkkisaunoissa riitti kävijöitä ja ahkerimmat saunajat muodostivat nk. saunaseuroja, jotka joillakin tahoilla koettiin vähän ”sisäänlämpiäviksi” piireiksi, joihin ei ollut ulkopuolisilla asiaa. Näin ei varmaankaan todellisuudessa ollut, vaan kaikki olivat saunoihin tervetulleita.

Pihalla ja yhdessä pihan ulkopuolellakin on harrastettu liikuntaa aiemmin yhdessä. Pihan lentopallokentällä pelattiin maanantai-iltaisina, ja alkuverryttelyä johti talon asukas, joka oli nuoruudessaan ollut voimistelija (Lindroos 2010). 1980-luvulla naiset kävivät yhdessä lenkillä ja lapsille löytyi siksi ajaksi hoitajat.

1970–1980-luvulla talossa toimi talotoimikunta, joka järjesti monenmoista toimintaa; oli pikkujouluja, uudenvuoden vastaanottoja, joihin naiset leipoivat herkkuja ja niissä myytiin arpoja, jotta saatiin rahaa seuraaviin juhliin. Näitä suosittuja juhlia vietettiin talon kerhohuoneella, joka nyttemmin on muutettu pyörävarastoksi.

Yhdet syysjuhlat ovat varmaan vieläkin monen mielessä hyvänä muistona menneiltä ajoilta. Musiikkia saatiin takapihalla autoradiosta, kun kerhuhuoneesta tuli häätö melun vuoksi. Nurmikko oli hyvä tanssilattia ja kaidilla oli mukavaa syysillan hämärässä. Ikkunaverhot heilahtelivat, kun menoa paheksuvat, kateelliset naapurit halusivat myös päästä tapahtumaan osallisiksi.

Tämä onkin mielenkiintoinen yhteisöllisen toiminnan osoitus. Tekstistä tulee ilmi, että osa talolaisista on ollut mukana juhlimassa ja osa ei. Olisiko tähän menoon ollut mahdollista päästä muidenkin, vai onko tämä kenties ollut vain pienemmän piirin keskinäistä juhlimista?

Kirjoittajat suhtautuvat yhteistoimintaan suopeasti ja ilahtuneesti. Vanhemmalle väelle se on tuttua, mutta nuoremmalle sukupolvelle saattaa olla uutta ja ihmeellistä, jota ei ole ollut aiemmissa asuinpaikoissa.

On kiva, että asukkaat / taloyhtiö on ”virkeitä”, on vappujuhlaa, pihataloita, kesänlopettajaisia, pikkujouluja. Ollaan tosi mielellään osallistuttu ”tapahtumiin” koko perheen voimin.

Vanhalla tontilla, joka myytiin pois vuonna 2005, ehdittiin pitää monia grillijuhlia. Grillin muurasi eräs talon asukas. Nykyään grillauspaikkana on taloyhtiön sisäpiha, ja grillinä sähkögrilli. Myös Aino Verkasalo (2010, 49) on todennut Pro gradu työssään, joka käsittelee Arabianrannan yhteispihakorttelin sosiaalisia suhteita, että mm. pihajuhlat ovat tärkeitä sosiaalisia tapahtumia naapureille.

7.3 Turvallisuus ja luottamus

Monissa kirjoituksissa korostettiin sitä, että tässä taloyhtiössä ketään ei jätetä yksin. Ketään ei jätetä yksin, mutta sosiaaliseen elämään osallistumisen valinnan jätetään henkilölle itselleen. Tämän tiedostaminen tuo varmasti turvallisen ja hyväksytyin tunteen. Kerrostalossa ollaan hyvin lähellä muita ihmisiä, ja joskus se voi tuntua hyvinkin turvaliselta. Yhteisöllisyys voi luoda myös aineellista turvaa.

On ihan käsittämättömän upeaa, että naapureihinsa voi luottaa, kun omaan perheeseen. Ja nimenomaan yhtä suurta perhettä me olemme tässä yhtiössä.

Ihmeteltiin pitkään kun hiekkalaatikolla oli lelut yötä päivää, eikä kukaan varastanu niitä sieltä. Tämä tuntuu tosi turvaliselta paikalta asua.

Ja kun elämä koettelee, tuntuu turvaliselta asua tutussa ympäristössä. Nähdä valoja ikkunoista, joiden asukkaat tunnet tai ainakin tunnistat. Et ole yksinäinen, vaikka olisitkin yksin. Siihen kerrostaloasuminen antaa mahdollisuuden.

Taloyhtiössä ilmenee yhteisöllisyyttä, joka tarjoaa arvokasta turvaa ja henkistä tukea. Samaa tunnetta, jossa yhteisön jäsenistä pidettiin huolta, ilmenee mm entisaikojen maalauskylissä, jossa mm lapset olivat kaikkien aikuisten valvonnan kohteena.

Yhteisöllisyys Yliskyläntie 7 on kasvattanut minussa yhteisöllisydentunnetta, joka tarjoaa minulle turvaa arjen ongelmassa, kuten lyhytaikaisessa lastenhoidossa, tai siinä, että naapuri saattaa käydä puolestasi kaupassa ja näin helpottaa omaa oloasi.

Eräs kirjoittaja kiteyttää ajatuksensa seuraavaan lauseeseen

Olen asunut nyt Yliskyläntie 7 kuusi ja puoli vuotta ja ne ovat olleet elämäni parhaimpia vuosia. En usko, että parempaa asuinympäristöä voi olla, eikä sellaista voi edes toivoakaan tässä tapauksessa (- -). Kaiken kaikkiaan olen alusta saakka kokenut OLEVANI KOTONA yhtiössämme ja se saa minut tuntemaan suurta rakkautta ja vilpityntä kiintymystä naapureihimme ja yhtiöläisiimme ja ympäristöön todella turvalisen tunteen.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTAA

8.1 Johtopäätökset ja pohdintaa tutkimustuloksista

Aineistoa oli kerätty yhdeksältä henkilöltä n.115 aikuisesta asukkaasta, ja kirjoittajien kertomukset olivat hyvin samansuuntaisia keskenään. Jo tällä johtopäätöksellä pidän tutkimusta luotettavana. Vain muutamassa kirjoituksessa kerrottiin muistakin asioista kuin taloyhtiön yhteisöllisyydestä ja yhdessä ei kerrottu talon yhteisöllisyydestä mitään, mutta kerrottiin tyytyväisyydestä ”Hyvään taloyhtiöön”. Vaikuttiko tutkijan tuttuus saamaani aineistoon ja sen sisältöön, olisiko ulkopuolinen tutkija saanut erilaisen vastauksen? Sitä on vaikea sanoa, toisaalta on saattanut olla helpompaa kirjoittaa tutulle ihmiselle kuin tuntemattomalle. On mahdollista, että tuntemattomalle tutkijalle olisi voitu kirjoittaa suuremmin tai sitten olisi haluttu antaa hyvä kuva taloyhtiöstä. Voidaan myös pohtia sitä, sattuiiko otokseen poikkeuksellisesti sellaisia henkilöitä, joilla on hyviä kokemuksia taloyhtiössä asumisesta. Kuitenkaan kukaan kirjoittajista ei ollut tietoinen siitä mitä tarinoista haen.

Tässä kvalitatiivisessa tutkimuksessa, olen ollut kiinnostunut tulkitsemaan yksilöiden ainutlaatuisia kokemuksia heidän kirjoittamiensa tarinoiden pohjalta. Sen perusteella en ole nähnyt tarpeelliseksi tutkia luotettavuutta reliabiliuden ja validiuden näkökulmasta, jotka usein liitetään kvantitatiiviseen tutkimukseen. Tutkimus ei ole ollut mitattavissa oleva, eikä siinä ole haettu ei-sattumanvaraisia tuloksia kuten kvantitatiivisessa tutkimuksessa on tapana. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa pyritään välttämään reliabiliuden ja validiuden termejä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2005, 216–217.) Näin ollen ei ole syytä tarkastella tutkimuksen reliabiliutta tai validiutta. Tutkimuksessa oltiin kuitenkin kiinnostuneita siitä, toistuuko yksityisessä yleinen. Eli nouseeko kertomuksista samankaltaisia kokemuksia yhteisöllisyydestä. Siihen on helppo tutkimustulosten valossa vastata kyllä. Myös niihin käsitteisiin, jotka yleisesti liitetään yhteisöllisyyteen, nousi tutkimuksen kirjoituksista esille yhtäläisyyksiä.

Tutkittavien aineistojen perusteella yhteisöllisyydellä on merkittävä osa Asunto Oy Yliskyläntie 7: n asukkaiden asuintyytyväisyyttä. Yhteisöllisyys ilmenee monin eri tavoin: välittämisenä, vastavuoroisena toimintana mm. naapuriapuna niin lastenhoidossa

kuin muissakin asioissa, yhteistoimintana, haluna järjestää ja / tai osallistua taloyhtiön juhliin, lenkkisaunaan tai talkoisiin. Naapureihin luotetaan ja heidän kanssaan jaetaan niin ilon kuin surun hetkiä. Yhteisöllisyyttä on myös se, että halutaan pitää pihapiiri siistinä ja viihtyisänä ja arvostetaan heitä, jotka näkevät vaivaa sen eteen.

Lapset ovat yhteisöllisyyden perusta tässä yhtiössä – he ovat avainasemassa tutustuttaessa toisiin asukkaisiin. Eläkeläiset, jotka ovat lapsiperheinä saaneet apua, auttavat nyt vuorostaan lapsiperheitä. Kirjoituksista nousi esille kunnioitus yksilön valinnanvapautta kohtaan, mm. siihen, haluaako osallistua sosiaaliseen kanssakäymiseen vai ei. Useampi tutkimukseen osallistunut kertoi myös, että ketään ei jätetä yksin. Vaikka kirjoittajia ei oltu millään tavoin johdateltu yhteisöllisen pohdinnan pariin, otettiin se 90 % kirjoituksista esille. Monissa tarinoissa kirjoitettiin siitä, kuinka ei ole ennen muissa asuinpaikoissa törmätty vastaavanlaiseen yhteisöllisyyteen. Yhteisöllisyyden sosiaalinen keskus näyttäisi olevan talon piha, jossa tapahtuu suuri osa kanssakäymisistä ja yhteistapahtumista.

Yhteisöllisyys on saanut aikaan sen, että halutaan asua juuri tässä taloyhtiössä muuttamatta muualle, vaikkakin olisi suuremman asunnon tarve. Yhteisöllisyys on luonut turvaa niin sosiaalisesti kuin materiaalisestikin. Tärkeäksi koettiin se, että asuinympäristö on turvallinen lapsille. Kaiken kaikkiaan voidaan todeta, että yhteisöllisyys koetaan tässä taloyhtiössä positiiviseksi voimavaraksi eikä negatiiviseksi ja kontrolloivaksi.

Päinvastoin kuin Matti Kortteisen lähiötutkimuksessa vuodelta 1982, näyttäisi yhteisöllisyys säilyneen Yliskyläntie 7:n kerrostaloyhteisössä 1970-luvulta tähän päivään. Tämän taloyhtiön sosiaalinen pääoma näyttäisi olevan reilusti plussan puolella ja yhteisöllisyyttä halutaan ylläpitää.

Jäin pohtimaan seuraavia asioita; mikäli marginaali osa asukkaista kokee yhteisöllisyyttä keskenään, pystyvätkö he välittämään muillekin asukkaille hyvää oloa ja luomaan turvallista ilmapiriä? Vai tuntevatko muut ihmiset jääneensä yhteisön ulkopuolelle?

Jollekin yhteisöllisyys voi olla saunaseuraa lenkkisaunassa, toiselle yhteisöllisyys voi tarkoittaa jotain muuta, esim. sitä, että tehdään yhdessä tai tietyllä porukalla eikä kaivata muita osallistujia mukaan. Joku käsittää yhteisöllisyyden käsitteen laajemmin. Mielen-

kiintoista olisi myös löytää vastaus siihen, miksi tai miten yhteisöllisyys on säilynyt vuosikymmenestä toiseen? Voisiko syynä olla se, että monet asukkaat olivat lähtöisin maaseudulta, jotka taloon 1970-luvulla muuttivat?

Tällainen henkilö on tutkimukseen osallistuneiden kirjallisten tuotosten summa;

Kuvitteellinen henkilö Pirjo asuu Yliskyläntiellä ja hänellä on lapsia. Ennen lapsia hän asui toisessa yhtiössä, jossa ei tuntenut ketään, eikä ollut kiinnostunut tutustumaan. Pirjo muutti kuitenkin ennen lasten syntymää nykyiseen taloyhtiöön. Kohteliaasti hän tervehti ja ehkä vaihtoi sanasen muiden asukkaiden kanssa. Hän tunsikin ulkonäöltä talon asukkaita. Pirjo ei ollut kiinnostunut käyttämään talon pihaa, vaan hän koki, että se on tarkoitettu lapsiperheille ja vanhuksille. Hän käytti paljon taka-ovea poistuessaan talosta.

Lapsen syntymä muutti muiden suhtautumista häneen, sekä omaa suhtautumistaan muihin. Pirjo alkoi viihtyä enemmän pihalla ja kun hän kulki sisäpihalla rattaiden kanssa, häntä tultiin onnittelemaan ja ihastelemaan lasta. Lapsesta oltiin kiinnostuneita, ja samalla alkoivat kontaktit muihin talon asukkaisiin lisääntyä. Varsinkin lapsiperheet tulivat tutuiksi, ja heistä asukas sai jopa hyviä ystäviä. Miellyttävältä tuntui myös se, että niin iäkkäät kuin nuoretkin tulevat hyvin toimeen. Pirjo oppi talon historiasta ja ihmisistä lisää alkaessaan viettää aikaa pihassa ja tutustuessaan muihin talon asukkaisiin, jotka varsinkin kesällä tulivat pihalle juttelemaan ja jotkut puuhastelemaan.

Pirjo on avulias ja sosiaalinen, kuten niin monet muutkin asukkaat joihin hän on tutustunut näiden vuosien aikana Yliskyläntiellä, kun on alkanut viettää aikaa pihalla ja osallistunut mm. talkoisiin. Hän kokee olevansa osa yhteisöä, kuitenkin oman yksityisyytensä säilyttäen. Mukavalta tuntuu se jatkumo, jossa nyt jo eläkeiässä olevat naapurit auttavat tarpeen tullen lastenhoidossa (kuten heitä oli aiemmin 1970-luvulla autettu), kuten myös ne joilla on nyt pieniä lapsia. Asukkaiden huolenpito tuntuu hyvältä ja turvalliselta. Pirjo itsekin on aina valmis auttamaan lastenhoidossa. Hän myös kierrättää lasten tarvikkeita naapureiden kesken ja viettää hauskoja ex tempore ja suunniteltuja grilli-iltoja pihalla muiden kanssa. Pirjo osallistuu perheineen yhteisiin piha-juhliin aktiivisesti ja nauttii niistä.

Piha on Pirjon mielestä viihtyisä ja siisti, hänestä v. 2006 tehty pihan kohennus on onnistunut. Hän kokee taloyhtiön turvalliseksi paikaksi asua eikä haluaisi muuttaa pois, vaikka perheen asunto on jäänyt pieneksi. Optimistisesti hän ja perheensä odottavat talosta vapautuvaa isompaa asuntoa. Pirjo ei halua muuttaa muualle, koska ”täällä on hyvä asua”. Yhteisöllisyys on Pirjon mielestä selvästi aistittavissa ja ketään ei jätetä yksin.

8.2 Kehittämissideoita

Tulevaisuudessa As Oy Yliskyläntie 7 taloyhtiön asukkaille voisi tehdä kyselyn, jossa kartoitettaisiin laajemmin asukkaiden asumisviihtyvyyttä ja parannusehdotuksia viihtyvyyden lisäämiseksi. Lisäksi uusia asuinyhteisöjä suunniteltaessa olisi hyvä huomioida aiempia tutkimuksia ja koettuja epäkohtia, jotta välttyttäisiin sudenkuopilta. Yhteisöllisyys tulisi ottaa huomioon kaupunkisuunnittelussa, luoden viihtyisiä ja virikkeellisiä asuinympäristöjä.

Lähiöissä tulisi lähteä ruohonjuuritasolta, eli asuinyhteisöstä esim. kerrostalosta. Toisin sanoen, kerrostalojen viihtyvyyteen ja yhteistiloihin tulisi paneutua jo suunnitteluvaiheessa. Voisi tehdä esim. gallupin omaisia kyselyjä, mitä ihmiset odottavat hyvältä asumiselta ja mahdollisuuksien mukaan toteuttaa niitä.

8.3 Jatkotutkimusaiheita

Olisi mielenkiintoista tutkia, heräsikö heissä, jotka olivat tutkimuksessa mukana, jotain prosesseja sen jälkeen kun olivat kirjoittaneet elämästään tässä taloyhtiössä.

- Kuinka paljon he olivat aiemmin ajatelleet asuintalonsa yhteisöllisyyttä?
- Onko eroa yhteisöllisyyden kokemisessa, riippuen siitä koska on taloyhtiöön muuttanut ja millaisessa elinympäristössä on sitä ennen asunut?
- Onko merkitystä sillä, asuuko omistus- vai vuokra-asunnossa ja sitoutuvatko ja vaalivatko he asuinyhteisöään verrattavin tavoin?

Yleisellä tasolla olisi mielenkiintoista tutkia, mikä on yhteisöllisyyden voimakkain tekijä ja etsiä niitä tekijöitä, jotka nostattavat henkilöiden mielissä yhteisöllisyyden. Päästä tutkimuksessa syvemmälle. Tiedetään jo, että asuinympäristöllä on tietty vaikutus. Pitääkö olla tietynlaisia persoonallisuksia omaavia asukkaita, jotta yhteisöllisyyttä syntyy, kokemuksia aiemmista yhteisöllisyyden tunteista, jotta on helpompi jakaa hyvää muiden kanssa? Olisi mielenkiintoista kartoittaa tutkittavien henkilöiden historiaa hieman pidemmälle, että mistä tulee halu yhteisöllisyyteen, vai onko se vaan virta joka kuljettaa mukanaan? Tutkimuksen voisi tehdä missä tahansa asuinyhteisössä. Tutkittaisiin onko jotain tiettyjä asioita, jotka ovat omiaan kasvattamaan tai muuttamaan yhteisön yhteisöllisyyttä.

8.4 Pohdintaa omasta prosessista

Tämä prosessi alkoi syksyllä 2009. Opinnäytetyön aihe löytyi helposti ja sitä oli mielekästä lähteä työstämään. Keräsin teoretietoa aiheesta ja suunnittelin miten kerätä materiaalia. Päädyttyäni narratiivisen tutkimustavan käyttöön, se helpotti etenemistä. Etene mistä kuitenkin hidasti se tosiasia, etten saanutkaan kirjoituksia joita olin pyytänyt talomme historiikka varten ja joita minun oli määrä käyttää työssäni saatua luvan kirjoittajilta. Alkuperäisen suunnitelmani aikataulu ei pitänyt, sillä en saanut kaikkia kirjoituksia tekemäni aikataulun puitteissa. Sain kirjoituksia pikkuhiljaa ja huhtikuussa 2010 otin vastaan viimeisen kirjoituksen. Olin saanut kuitenkin suurimman osan kirjoituksista jo aiemmin ja näin ollen olin päässyt purkamaan ja luokittelemaan aineistoa. Luettuani viimeisimmänkin kirjoituksen oli sieltä helppo poimia luokitteluihin sopivat ajatukset sekä ajatukset jotka olivat erillisiä yleistettävistä teksteistä. Teoriaosuutta olin kirjoittanut koko ajan matkan varrella.

Työni alkoi muotoutua pidettyäni hieman taukoa alkukesällä, jolloin kypsytelyaika oli tehnyt tehtävänsä. Kokonaisuus alkoi hahmottua minulle paremmin ja opin löytämään oleellisen tiedon tutkimukseeni. Opinnäytetyötä tehdessä välillä tuntui, että aika loppuu kesken, mutta mielekäs aihe innosti minua jatkamaan.

Prosessi on ollut kasvattava ja välillä melko vaativa. Olen joutunut tekemään valintoja moninaisen ja mielenkiintoisen materiaalin parissa. Aihe oli minusta hyvin kiinnostava

ja helposti jo tuotettuihin teksteihin olisi voinut syventyä pitkäksikin aikaa. Oli haasteellista rajata kattavasta aineistosta tutkimukseeni olennaisimmat asiat. Kun pääsin tutkimukseen kunnolla sisään, olisin voinut jatkaa työn työstämistä vaikka kuinka pitkälle. Tämä opinnäytetyö on opettanut minulle paljon lähiöistä ja mielenkiintoni on lisääntynyt entisestään aihealuetta kohtaan. Tuntuu, että tämän prosessin aikana opin löytämään oleellisen tiedon tutkimustani varten.

Aika tutkimuksen parissa on herättänyt minussa mielenkiinnon tutkia lisää yhteisöllisyyttä ja sen ilmenemistä. Tästä työstä on ollut minulle hyötyä ammatillisesti, niin tutkimuksen oppimisen näkökulmasta kuin tiedon avartumisesta aihealueeseen liittyen. Tulevaisuudessa olisi mielenkiintoista tehdä vastaavanlaista vielä pintaa syvemmälle menevää tutkimusta yhteisöllisyydestä ja asuinympäristön merkityksestä. Haluaisin myös jakaa oppimaani muille. Alueen lähilehti on ilmaissut kiinnostuksensa tutkimustani kohtaan. Kiikari-lehdelle kirjoittamani artikkeli tutkimuksestani julkaistaan lehdesssä. Lehden toimitus tulee myös haastattelemaan minua sekä As Oy Yliskyläntien asukasta kyseiseen numeroon. Laajasalolainen radiotoimittaja on lisäksi kiinnostunut tekemään haastattelun tekemästäni tutkimuksesta.

Opinnäytetyöni tutkimus auttoi minua kehittämään taloyhtiömme toimintaa elvyttävällä tavalla. Talotoimikunnasta kirjoitettiin joissakin kirjoituksissa ja se vaikutti toimineen aktiivisesti 1970 – ja 1980-luvulla. Näiden kirjoitusten innoittamana kyselin asukkailta halukkuutta talotoimikunnan uudelleen perustamiseen. Talotoimikunta perustettiin uudelleen vuosien tauon jälkeen 4.5.2010. Talotoimikunnan toimintaan ilmoittautui mukaan kymmenen henkilöä, joista jokainen on mukana vapaaehtoisessa toiminnassa omien mahdollisuuksiensa mukaisesti. Toukokuussa 2010 talotoimikunta oli mukana Yliskyläntien yhteisellä kirpputorilla pitämässä kahvilaa taloyhtiön pihamaalla. Aikaansaava toimikunta järjesti upeat taloyhtiön 40-vuotisjuhlat taloyhtiön pihamaalla elokuun lopulla 2010. Juhlat saivat runsaasti kiitosta ja paikalla oli niin nykyisiä asukkaita kuin Yliskyläntie 7:ssä aiemmin asuneita. Talotoimikunta jatkaa yhteisöllistä toimintaansa taloyhtiön asukkaiden asumisviihtyvyyden tukemiseksi. Toimikunta on mukana erilaisissa tapahtumissa niin järjestäjänä kuin osallistujana.

Tästä opinnäytetyöstä muotoutui minulle tärkeämpi kuin alussa osasinkaan kuvitella. Intohimoni tutkimuksen tekemiseen kasvoi sitä mukaa kun sain lisää tietoa. Haikeudella

ja kiitollisena oppimastani päätän tämän prosessin tähän ja odotan jo, että tulevaisuudessa pääsen hyödyntämään ja jakamaan oppimaani lisää.

LÄHTEET

- Astikainen, Riitta; Heiskanen, Riitta & Kaikkonen, Raija 1997. Elämää lähiössä. Helsinki: Helsingin Sanomat.
- Bardy, Marjatta & Känkänen, Päivi 2005. Omat ja muiden tarinat: ihmisyyttä vaalimassa. Helsinki: Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus.
- Hakkarainen, Outi; Janhonen, Helena; Koivusalo, Meri; Lampinen, Liisa; Pekonen, Salla & Saukkonen, Paula 1988. Yhteisöllisen asumisen opas. Helsinki: Helsingin Yli-opiston Ylioppilaskunnan julkaisu A 10.
- Hankonen, Johanna 1994. Lähiöt ja tehokkuuden yhteiskunta: Suunnittelujärjestelmän läpimurto suomalaisten asuntoalueiden rakentumisessa 1960-luvulla. Helsinki: Gaudeamus, Otatieto Oy ja Tampereen teknillinen korkeakoulu Arkkitehtuurin osasto.
- Heikkilä, Matti 2002. Hyvinvointi ja tulevaisuus maalla ja kaupungissa. Helsinki: Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus.
- Helsingin kaupungin tietokeskus 2010. Helsinki alueittain 2009. Helsinki: Helsingin Kaupungin tietokeskus. Viitattu 19.2.2010.
http://www.hel2.fi/tietokeskus/julkaisut/pdf/10_01_25_Hki_alueittain.pdf
- Helsingin kaupunki 2004. Laajasalon kaupallinen selvitys. TP Group Finland Oy – keskustakehitys. Helsinki: Kaupunkisuunnitteluvirasto. Viitattu 19.2.2010.
<http://www.hel2.fi/hela/Kaupunkisuunnittelulautakunta/Esityslistat/liitteet/051020381.pdf>
- Helsingin Yliopisto 2010. Leppoisa lähiömme - tutkimushanke. Viitattu 9.8.2010.
<http://www.ara.fi/default.asp?contentid=115998&lan=fi>
- Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko; Sajavaara, Paula 2005. Tutki ja kirjoita. 11.painos. Helsinki: Tammi.
- Hyyppä, Markku T. 2000. Majblomma & Yhteiselämää. Turku: Markku T. Hyyppä.
- Hyyppä, Markku T. 2002. Elinvoimaa yhteisöstä. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Iisakka, Laura & Alanen Aku 2006. Sosiaalinen pääoma Suomessa: Kotimaista ja kansainvälistä taustaa. Teoksessa Laura Iisakka (Toim.) Sosiaalinen pääoma Suomessa. Helsinki: Tilastokeskuksen julkaisu.

- Jyväskylän Yliopisto i.a. Kurssi- ja materiaaliplone Koppa. Narratiivinen analyysi.
Viitattu 15.8.2010.
<https://webapps.jyu.fi/koppa/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineiston-analyysimenetelmat/narratiivinen-analyysi>
- Kaasila, Raimo; Rajala, Raimo & Nurmi, Kari E. (toim.) 2008. Narratiivikirja: Menetelmiä ja esimerkkejä. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus.
- Kalland, Mirjam 2010. Teemana maailmanlaajuinen vastuu. Opetusministeriön verkkolehti. Viitattu 1.4.2010.
<http://www.minedu.fi/etuarkisto/arkisto/2010/1803/globaalivastuu.html?lang=fi>
- Kortteinen, Matti 1982. Lähiö: Tutkimus elämäntapojen muutoksesta. Helsinki: Otava.
- Lehtonen, Heikki 1990. Yhteisö. Tampere: Vastapaino.
- Lindroos, Pauli 2010. Asukas. As Oy Yliskyläntie. Helsinki. Kokoelmateos As Oy Yliskyläntie 7 Historiikka varten.
- Löytönen, Teija i.a. Minäkö tutkija – Narratiivinen tutkimusote. Viitattu 15.8.2010.
<http://www.xip.fi/tutkija/0402.htm>
- Opetushallitus i.a. Maahanmuuttajat. Yhteisöllisyys ja yksilöllisyys. Opetushallitus. Viitattu 21.12.09.
<http://www.edu.fi/pageLast.asp?path=498,526,50559,38392,38395>
- Paasivaara, Leena; Nikkilä, Juhani 2010. Yhteisöllisyydestä työhyvinvointia. Helsinki: Kirjapaja.
- Putnam, Robert D. 2000. Bowling alone: the collapse and revival of American community. New York: Simon & Schuster.
- Roivainen, Irene; Nylund, Marianne; Korkiamäki, Riikka & Raitakari, Suvi (toim.) 2008. Yhteisöt ja Sosiaalityö -kansalaisen vai asiakkaan asialla? Jyväskylä: PS-kustannus.
- Ruuskanen Petri 2001. Sosiaalinen pääoma – käsitteet, suuntaukset ja mekanismit. Helsinki: Valtion taloudellinen tutkimuskeskus. Viitattu 4.9.2010.
http://www.vatt.fi/file/vatt_publication_pdf/t81.pdf
- Salmela, Marja 2010. Lähiö jolla on tulevaisuus. HS Teema: Asumisen tulevaisuus 1 / 2010. Helsinki: Helsingin Sanomat.
- Sassi Pirkko & Tarkkonen Tuula 2003. Lapsi ja kasvuympäristö - Puheenvuoroja ja kirjavinkkejä. Helsinki: Cultura.

- Tapaninen, Annikka; Kauppinen, Tapani; Kivinen, Kirsti; Kotilainen, Helinä;
Kurenniemi, Marja & Pajukoski, Marja 2002. Ympäristö ja hyvinvointi.
Helsinki: WSOY.
- Uusi Lahti 21.7.2010. Lähiöt ovat Lahden kyliä. Viitattu 15.8.2010.
<http://www.ara.fi/download.asp?contentid=23987&lan=fi>
- Verkasalo, Aino 2010. Asukasaktiivien sosiaaliset suhteet Arabianrannan yhteispiha
korttelissa. Pro gradu –tutkielma. Helsingin Yliopisto.
- Vesikansa, Sari 2000. Kansalaistoiminta, demokratia ja yhteisöllisyys. Hesan nuorten
ääni -kampanja. Helsingin kaupunki, Nuorisoasiainkeskus.
Viitattu 19.12.09.
http://nk.hel.fi/Kansalaistoimintajademokratiajayhteisollisyys_Vesis.doc
- Ympäristöministeriö 2002. Pääkaupunkiseudun kerrostaloasukkaat
enimmäkseen tyytyväisiä asumiseensa. Tiedote 28.8.2002.
Viitattu 15.8.2010.
<http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=64483&lan=fi>

LIITE 1: Osakastiedotteen 10.12.09 liite**Kertomuksia ja kuvia**

Juhlavuoden kunniaksi pyydämme teiltä arvoisat asukkaat tarinoita ja kertomuksia mil-laista tässä taloyhtiössä on ollut asua, sattumuksia, muistoja, ainutlaatuisia tapahtumia. Tarinoita, joita te haluaisitte jakaa muillekin. Tarinat voivat olla käsin tai koneella kirjoitettuja, pitkiä tai lyhyitä. Tarvittaessa voimme myös kuunnella tarinanne ja kirjoittaa ylös. Otamme mielellämme vastaan myös valokuvia (jotka palautetaan teille). Toivomme, että saisimme kertomuksia ja kuvia niin paljon, että voisimme saada niistä aikaiseksi historiikin. Tarinoita otetaan mielellään vastaan lähtien tästä päivästä, jatkuen tammi-kuun loppuun. Kirjoituksiin ja kuviin lisätkää ystävällisesti nimenne ja yhteystietonne (mahdollista yhteydenottoa varten).

Jos jollakin on kokemusta historiikin teosta tai kiinnostusta tehdä sitä nyt, olkaa ystävällinen ja ottakaa yhteyttä Elisaan.

Yhteydenotot historiikkiin liittyen Elisa ”Ellu” Prepula